

yediveren

OCAK - ŞUBAT - MART • SAYI 1 • 10 TL • 2021

DÜŞÜNCE, EDEBİYAT VE SANAT DERGİSİ

**GÖSTERİŞ SANATLARI
VE SOSYAL MEDYA**
Rabia MECAN

**SOSYAL MEDYANIN
AŞI YARGICI:
TWITTER**
Enes YILMAZ

**EĞİTİME
NE KADAR UZAK
NE KADAR YAKINIZ?**
Murat DELİ

**CEPTEKİ KARA KUTU
SON ÇIRPILAR**
Feyzi ÖZEK

**SALİH ÇAKTI İLE
SOSYAL MEDYA ÜZERİNE
KISA BİR RÖPORTAJ**
Mehmet ÖZEK

OKUNMAMIŞ
BİR ADET
SOSYAL MEDYA
MESAJINIZ
VAR

Yediveren Eğitim Kùltür ve Hizmet Derneği Yayın Organı

Sayı 1 - Ocak - Şubat - Mart

İnsan ve Medeniyet Hareketi Yediveren

Adına
İmtiyaz Sahibi
Hilmi Kaya

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Murat Deli

Editör
Mehmet Özek

Yayın Kurulu
Rabia Mecan
Zehranur Yavuz
Enes Yılmaz
Feyzi Özek
Taner Çayır

Görsel Yönetmen
Kadir İnan

Son Okuma
Onur Güleç

Tasarım
İsmail Tuna

Yayın Süreli Yayın
ISSN: 2757-5535

Adres
Yunus Emre Mahallesi İnönü Caddesi 377. Sokak No:4

İletişim
0212 620 76 76

Email
yediverenicinyaz@gmail.com

Baskı
Matbaa İsmi

Sosyal Medya
f t @ yediverengh

EDITÖRDEN

Cemil Meriç dergiler hususundaki hassasiyetini şu sözlerle dile getirir: “*Bizde hazin bir kaderi var dergilerin; çoğu bir mevsim yaşar, çiçekler gibi. En talihlileri bir nesle seslenir. Eski dergiler, ziyaretçisi kalmayan bir mezarlık. Anahtarı kaybolmuş bir çekmece. Sayfalarına hangi hatıralar sinmiş, hangi ümitler, hangi heyecanlar gizlenmiş, merak eden yok.*” Hatıralarımızı, hüznümüzü, ümitlerimizi ve korkularımızı birlikte paylaşacağımız bu dergi serüvenimizde ilk sayımızı çıkarmanın heyecanını yaşıyoruz. Şimdiden yaptığımız ve yapacağımız hatalar, siz değerli okuyucularımız tarafından hoş karşılanacağını umut ediyoruz. Rabbimizin izni ve inayetiyle iyiliğin çoğalması için adım atan herkesi en kalbi duygularımızla selamlıyor, yazın alanında ilk adımımızı atıyoruz.

Covid-19 pandemi sürecinde insanlığın zor süreçlerden geçtiği bu günlerde sosyal medya kullanımı hayli arttı. Kısıtlamalar sonucunda sosyal meydanlar ise boş kaldı. Önümüzde şu an için zor bir tercih ve bedel var. Sosyal medya mecralarından çıkmak ile sosyal meydanlara çıkmak. Sosyal medya, tanımlayabileceğimiz en zor kavramlardan birisidir. Denize attığımızda bu tanım ağı bize gereğinden fazla bir tanım bolluğu sunacaktır. Doğru bir tanım yapamadığımız takdirde, üzerinde konuştuğumuz her şey, herkesin farklı bir anlam çıkardığı ve doğru iletişimin mümkün olmadığı sorunlar silsilesini kristalleştirmektedir. Sosyal medya tanımının bu zorlukları göz önüne alındığında, kesin bir kanıya varmanın zorluğu da belirmektedir. Dergimizde yaptığımız veya yapmaya çalıştığımız elbette sosyal medya tanımı için kesin bir sonuca varmak değil, sosyal medya kullanımının getirisi ve götürüsüyle ele alınması fikridir.

Bu minvalde yazarlarımızın “*Gösteriş Sanatları Ve Sosyal Medya, Pandemiden Önce Sosyal Mesafe: Bir Yalnızlık Virüsü, Sosyal Medya İle Değişen Mahremiyet Kavramı, Sosyal Medyanın Ası Yargıcı: Twitter, Cepteki Kara Kutu Son Çırpınışlar, Sosyal Medya İle Aramız Nasıl?, Günah Keçisi Pandemi, Eğitime Ne Kadar Uzak Ne Kadar Yakınız?*” yazılarıyla sosyal medya hakkındaki görüşleri dergimiz içeriğinde sizi bekliyor. Ayrıca deneme, karikatür, film eleştirisi, bulmaca ve dernek faaliyetleri de dergimizin ileriki sayfalarında mevcuttur.

**“Güzel ve faydalı olan her ne varsa Allah’a,
yanlış ve noksan her ne varsa bize aittir.”**

Selamun Aleykum

İÇİNDEKİLER

Gösteriş Sanatları ve Sosyal Medya Rabia MECAN	6
	8
Sosyal Medyanın Ası Yargıcı: Twitter Enes YILMAZ	10
Eğitime Ne Kadar Uzak, Ne Kadar Yakınız? Murat DELİ	12
	14
Pandemiden Önce Sosyal Mesafe: Bir Yalnızlık Virüsü Zehranur YAVUZ	16
	18
Sosyal Medya İle Değişen Mahremiyet Kavramı Onur GÜLEÇ	20
	21
Sosyal Medya Tabağı - Karikatür Kadir İNAN	22
	24
Fenomen - Deneme Süleyman ÇINAR	26
	28
Online Film Yarışması - Dernek Faaliyetleri Fatih ŞAHİN	29
	30
Grup Sohbetleri - Dernek Faaliyetleri Faruk ŞAHİN	
Siyer Konulu Bulmaca - Arka Kapak İçi Murat PALA	

Gösteriş Sanatları ve Sosyal Medya

Rabia MECAN

“Ey arkadaş! İman kesene dikkat et. Riya ve kötü huy fareleri onu kemirmesin!”

Yahya B. Muaz

İnsanlar, yüzyıllardır duygu ve düşüncelerini başka insanlara yahut kurumlara iletme çabası içinde olmuşlardır. Teknolojinin gelişmesiyle beraber insanlar iletişimi soyut ortamlara taşımış, bunun için interneti bir araç olarak kullanmışlardır. İnternet ortamlarında iletişimin en kolay ve popüler şekli sosyal medyadır. Yalnızca duygu ve düşüncelerin aktarıldığı ortamlar değil, sosyal medya, kurumların pazar, reklam ve satış alanları da olmuştur. Bu tanımlamalardan yola çıkarak sosyal medyayı günümüzde kişilerin yalnızca iletişim ya da pazar aracı olarak gördüklerini ve bu amaçla kullandıklarını söylemek bu hayali ortama güzelleme yapmaktan olacaktır. Oysa insanlar sosyal medyada bir yarış içinde, kendilerine sahte yaşamlar kurup farkında olmadıkları bu tiyatrunun başrol oyuncularına haline gelmişlerdir. Çoğu sosyal medya kullanıcısında aynı replik “desinler, demesinler, dediler, demediler, diyecekler” ...

Biletler Bedava!

Hayal ettiklerimizi mi yaşıyoruz? Bütün o paylaşımlarımızın; yediklerimizin içtiklerimizin, sahip olduklarımızın teşhiri bizi daha mı değerli kılıyor? Birimizin bir diğerine üstünlüğü mülkümüzün ne kadar ihtişamlı olduğuyla mı ölçülüyor? Daha tehlikelisi, bütün bunların sosyal medyada sergilenmesi, bizi ne kadar hakikate yaklaştırıyor?

Son zamanlarda sosyal medyayı insanların amacı dışında kullandığını görüyoruz.

Annelerimizin, kardeşlerimizin, tanıdıklarımızın, tanımadıklarımızın maharetlerini instagram, facebook aracılığıyla gösterdiklerine şahit oluyoruz. Hangimiz daha iyi sunumlar yapıyoruz bunun telaşındayız; makarnanın üzerine konduğumuz domatesle övünüyor, tatlılarımızı

nasıl süslesek de daha çok beğeni alsak diye düşünmeden edemiyoruz. “Bir başkası nasıl benden daha iyi yemek yapar, nasıl bu kadar gösterişli olabilir?” derdiyle uyuyamıyoruz. Bu, insanların yaşamını daha farklı ve ulaşılmaz gösterme güdüsü değil de nedir? Gösteriş budalalığımıza biletler bedava!

Bir elin verdiğini diğer elin görmediği anlayıştan; bütün dünyanın, hayrına ortak olduğu çağla kucaklaşıyoruz.

İslam Ne Diyor?

İslamiyet gösterişin (riya) haram olduğunu söyler. Gösteriş yapan, Allah nezdinde sevilmeyen kişidir. Buna şahitlik eden ayet ve hadisler mevcuttur:

“Onlar, Allah’a ve ahiret gününe inanıp, Allah’ın kendilerine ihsan ettiği nimetlerden O’nun yolunda harcasalardı, ne zararları olurdu sanki! Ama Allah onları çok iyi bilmektedir.”

(Nisâ Suresi 39. Ayet)

Allah’ın bahsettiği nimetleri, bizler teşhir ediyoruz. Şükürünü sosyal medyada beğenilerle ve yorumlarla yapıyoruz. Buna maharet adını veriyor bununla övünüyoruz. Sadece “sahibi tarafından görülmeyen bir ikiyüzlülük” halindeyiz. Yayınladığımız hayırlı hasletlerimizle hangi kalplere taht kuruyoruz?

İki yüz elli beğeni alan son fotoğrafımızda kurbanlık koyunumuz var. Dağıttığımız sadakaların, yardımların çeteleleriyle gönderilerimizi taçlandırıyoruz. Bir simide beş yüz lira verip videoya çekiyoruz. İyilik yap, paylaş sadece balıklar bilmesin! Bir elin verdiğini diğer elin görmediği anlayıştan; bütün dünyanın hayrına ortak olduğu çağla kucaklaşıyoruz. Oysa Peygamber Efendimiz (s.a.v): ***“Arşın gölgesinden başka gölge olmadığı bir günde, o gölgede sağ eliyle verdiği sadakayı sol elinden gizleyen bir kişi durur...”*** (Müslüm, Buhari) der. Eskiden sokakların başlarında sadaka taşları bulunurdu. Bazı semtlerde hala görüyoruz. İnsanlar buraya sadakalarını bırakır; ihtiyacı olan da ihtiyacı kadarını alırdı. Veren alandan, alanın verenden haberi yok. Şimdiki sadaka taşları sosyal medya! Herkes her şeyi biliyor, görüyor, duyuyor...

“Ey iman edenler! Allah’a ve ahiret gününe inanmadığı halde sırf insanlara gösteriş olsun diye mallarını harcayanlar gibi, başa kakıp eziyet etmek suretiyle sadakalarınızı boşa çıkarmayın. Bu şekilde hayır yapan kimsenin misali, üzerinde biraz toprak bulunan kaygan bir kayanın hali gibidir ki, ona şiddetli bir sağanak vurmuş da onu çıplak bir halde bırakmıştır...”

(Bakara Suresi 264. Ayet)

Susamış Hissediyor!

İhlardan yüz çevirip, hayır ve hasenat dışında bir gaye güderek reklamcı oluşumuz, bizi farz ibadetlerimizde dahi gösterişçi olmaya iletmiştir. Öyle ki tuttuğumuz oruçta ne denli susadığımızı, acıktığımızı bizden daha iyi bilen bir sosyal medya var. Kuş sütünün eksik olmadığı sofralarımızda yaptığımız duaların ölümsüzleştirilmesi Instagram sayfalarımızda özgürleşiyor. İlginçtir ki bu bizi hiç rahatsız etmiyor.

Bir de reklam ve pazar amaçlı, markaların dini yayınları; kitapları, dergileri, broşürleri ihtişamlı hale getirmeleri meselesi var. Bu da sosyal medyada insanlar arasındaki yarışı tetikliyor. Şimdilerde bir kitabın kapağının süslü olması ne yazık ki o kitabın değerini gösteriyor. Muhtevasının bir önemi yok!

Adap ve ahlak, sadeliği, gizliliği, ihlası savunurken; sosyal medya bizi gösteriş sanatlarına hazırlayan bir okul gibi. Bu okulda hangimiz daha başarılıyız?

Altın Yıldızlı Satırlar Okuyoruz

Kokulu sayfalar, altın tozları serpilmiş kapak tasarımıyla, yenilenmiş ciltli baskı! Ne hoş, hemen almalıyım! Biz talep ettikçe onlar üretiyor, onlar ürettikçe biz daha fazlasını istiyoruz. Bir sarmal. Sadelikten uzaklaştıkça gösteriş merakımız artıyor, bunun için de sosyal medya iyi bir pazar ortamı. Dini yayınların reklam amacıyla buna alet edilmesi, insanların bu durumu normalleştirmesi kabul edilemez. Ancak sosyal medya kullanıcıları olarak buna çoktan kucağımızı açtık üstelik bunu -yalnızca kendimizi daha iyi nasıl gösterebiliriz?- bunun için yaptık.

“Paylaştıklarımız Bizi Etkilemiyor, Bizi İnşa Ediyor.”

Tenkit edilme korkusu, takdir edilme isteği, iman zafiyeti, menfaat elde etme arzusu ve şöhret için sosyal medyada yeteneklerimizi; sahip olduklarımızı yarıştırmıyoruz. Adap ve ahlak, sadeliği, gizliliği, ihlası savunurken; sosyal medya bizi gösteriş sanatlarına hazırlayan bir okul gibi. Bu okulda hangimiz daha başarılıyız?

Sosyal Medyanın Asi Yargıcı: Twitter

Enes YILMAZ

Yapılan araştırmalara göre Türkiye’de sosyal medya kullanan kişi sayısı 52 milyon. Yanlış duymadınız 52 milyon. 83 milyonluk bir ülke için oldukça yüksek bir rakam. En çok rağbet gören sosyal medya uygulamalarından biri de hiç şüphesiz ki Twitter. Yapılan araştırmalar Türkiye’de 12 milyonu aşkın Twitter kullanıcısı olduğunu gösteriyor. Bu rakamlarla Türkiye en çok twitter kullanan ülkeler sıralamasında ABD, Japonya, İngiltere, Suudi Arabistan ve Brezilya’nın ardından 6. sırada yer alıyor. Twitter’da açılan etiketlere her gün binlerce twit atılıyor, ülke gündemi Twitter’dan takip ediliyor. Siyasetçisinden sanatçısına, sporcusuna kadar pek çok ünlü sima Twitter’ı aktif bir şekilde kullanıyor, fikirlerini bu mecradan paylaşıyor.

Gündemin takipçiler tarafından belirleniyor olması Twitter’ı diğer uygulamalardan ayıran önemli bir fark. Gündemi belirlemenin yani bir nevi ev sahibi olmanın verdiği rahatlık psikolojisiyle olacak ki günlük yaşamlarında kimsenin etlisine-sütlüsüne pek karışmayan insanlar, söz konusu sosyal medya olunca bir anda terazisi şaşmaz birer hakime dönüşüyorlar. Sonrasında ise hükümler peş peşe ve hunharca gelmeye başlıyor: “Falanca teröristtir, aksini iddia eden de teröristtir.” “Filanı sevmek vatana ihanettir.” “Falancayı benimsemeyen Türk değildir.” vs. Twitter kullanan herkes bu tarz cümlelerle fazlasıyla karşılaşmıştır diye düşünüyorum. Klavye karşısına geçen pek çok kişi gerçek kimlik ve kişiliklerinden sıyrılarak aslında hiç olmadıkları insanlara dönüşüyorlar, yargılıyorlar, adalet dağıtıyorlar. Bunu yaparken de “Yahu ben gerçekte hiç de böyle biri değilim” demiyorlar. Demiyorlar çünkü bu durum sosyal medyanın hayatımıza soktuğu ve henüz tedavisi bulunamamış bir çeşit hastalık. Her şeyi ben bilirim, en doğrusu benim hastalığı. Hastalığın belirtileri de kişinin kendini siyasetçiden daha siyasetçi, doktordan daha doktor, alimden daha alim görmesi.

Yukarıda saydığım itham ve genellemeler politik saiklerle yapılmış olmaları hasebiyle bir nebze de olsa görmezden gelinebilir. En kötü ihtimalle gülünüp geçilebilir. Peki sosyal medya yargıçlığını meslek edinenler, hızlarını alamayıp İslam’ı da sanık sandalyesine oturturlar mı dersiniz? “Yok, o kadar da değil!” demek için fazla acele etmeyin derim. Geçtiğimiz iki yılda Nurettin Yıldız, İhsan Şenocak ve Ebubekir Sifil gibi ömürlerini ilme adanmış hoca efendiler,

verdikleri bir takım “fetvalar” sebebiyle linç edildiler. Sapık, gerici, yobaz itham ve iftiralari havada uçtu. Hem de attıkları twitlerden, yaptıkları yorumlardan, hayatları boyunca ellerine tek bir fıkıh kitabı almadıkları anlaşılan kişiler tarafından... İşte bu tam bir *cünun hali. Bu insanlardan kaç fıkhi bir meselede ağızlarına geleni söylemek suretiyle ahiretlerini tehlikeye attıklarını fark etti dersiniz? Kaç ağızlarından çıkan her kelimenin bir görevli tarafından kitaba kaydedildiği gibi ellerinden twit olarak çıkan her kelimenin de kaydedildiğini biliyor? Kaç ruz-ı mahşerde mezkur kitabın kendilerine uzatılacağından ve “Oku bakalım kitabını.” denileceğinden haberdar? Saniyeler içinde verdikleri hükümlerle İstiklal Mahkemeleri’ne bile rahmet okutan bu sosyal medya yargıçlarını Kel Aliler, Kılıç Aliler görse herhalde onları alınlarından öper, tebrik ederlerdi. Hani şu bir gecede binlerce insanı yargılayıp aynı hızla binlercesinin idamına hükmeden Aliler.

Cahil cesur olur demiş büyükler. Şeklen basit, manen derin bir söz. Sözüm cehaletini dolayısıyla haddini, hududunu bilenlere değil elbette. Bilakis onlara saygım var. Zira hepimiz bir şeylerin cahiliyiz. Mutlak surette Alim olan yalnız Allah’tır. Sözüm cehalet kılıcını kuşanıp onu fütursuzca sallamayı matah bir şey sananlara. Kendi doğru kabul ettiğinden gayri doğru kabul etmeyenlere. “Acaba ben yanlış düşünüyor olabilir miyim?” diye aklından bir kere bile geçirmeyenlere. Çözüm ise yine büyüklerimizin bin bir tecrübe sonucu söyledikleri “Beşer, şaşar” sözünü düstur edinip insan olmamız hasebiyle hata yapabileceğimizi kabul etmekte yatıyor. Vesselam...

(*Cünun = Delilik)

Eğitime Ne Kadar Uzak Ne Kadar Yakınız?

Murat DELİ

“...Bize bir insan mektebi lâzım, bir mektep ki bizi kendi ruhumuza kavuştursun; her hareketimizin ahlâkî değeri olduğunu tanıtsın,*hayâya hayran gönüller, insanlığı seven temiz yürekler yetiştirsın...”
Nurettin TOPÇU, Maarif Davamız

(Bu ilk yazı hayatıma öncelikle besmele çekerek **-Bismillahirrahmanirahim-** başlamak istiyorum. Rabbim medeniyet harikaları çıkardığımız bu topraklarda mürekkebimizi bereketli ve hayırlı eyler inşaallah.)

Konumuz eğitim. Bu konuda çok söylenecek şeyler olduğunu biliyorum. Ayrıca bu düşüncenin sadece ben de olmadığını, bugün düşünce atlasımızın içindeki bütün paydaşlarda olduğunu ama en önemlisi de eğitim vadisinde kendine yol bulmaya çalışan parlak nesilde var olduğunu biliyorum. Her fırsatta bilgi bankası okullarımızda bu konu üzerine eğiliyorum.

O vakit tekrar soralım:

-Arkadaşlar, eğitim ama nasıl bir eğitim ya da mevcut durum içinde siz neler istiyorsunuz?

Uzun bir bir soru cümlesi, içinde iki cevap barındırıyor. Okurken sizin de aklınızda bir eğitim modeli canlanıyor değil mi? Aslında bu sorunun tek bir cevabı da yok. Çünkü farklı düşünme becerisine, ilgilere, sosyal çevreye sahibiz. Kullandığımız sosyal medya araçları (Facebook,Instagram,Tiktok vs...) bilgiye ulaşma yolları farklıyken isteklerimizin de bu kadar farklı olması doğal. Tabi sorunun muhatabı öğrencilerimizden farklı modeller almadım değil. O kadar ilginç istekler, dönüşümler aldım ki geleceğin eğitim dünyasında bu değişikliklerin, isteklerin yaratıcı etkiyi merak etmedim değil bir ara. Bu ilginç eğitim tasavvurları* içinde en çok dillendirilen talep evden eğitim almaktır. Öğretmenlik hayatım boyunca bu tür talepleri çok duydum, çok işittim. “Ah... hocam keşke evlerden eğitim verilse de bizler sabah okula gelmek zorunda kalmasak, ne güzel olurdu değil mi?, Eğitim neden evden verilmiyor hocam daha iyi olmaz mı?, Bir yandan oyunum diğer yandan dersim aynı anda olsun istiyorum...” gibi daha birçokları kulağa ne kadar hoş geliyor değil mi?

Tabi bu medeniyetin parlak çocuklarının eğitimi evden istemeleri ayrı bir konu. Bunu bir kenara irdelemek için bırakalım da geldiğimiz şu anki duruma bir eğilelim.

Aralık 2019 sonu ile 2020 Ocak Ayının başında ortaya çıkan Covid-19 Virüsü bütün dünyada korkulu bir rüya haline geldi. Ölümleri azaltmak bulaş riskini düşürmek ve tedavi çalışmaları için bütün ülkelerde tedbirler alınmaya başlandı. Alınan tedbirler ile okullarımız ve üniversitelerimizde yüzyüze verilen eğitim, çevrimiçi eğitime dönüşmüş oldu. Böylece bağlantı hatası yaşamadığımız ya da internetimizin (gigabyte) yeterli olduğu her yer artık bir eğitim alanına dönüşmüştü. Sıra ya da tahtaya ihtiyaç yoktu. En önemlisi de öğrencilerimizin o çok dillendirdikleri talep yerine gelmiş oldu. Bilmiyoruz belki de havalara uçtular. Artık evden eğitim süreci başladı. Öyleyse hadi ekranlara. Bir an aklıma Hababam Sınıfının Mahmut Hoca’sı geliverdi.

-Okul dört duvarı olan, tepesinde çatısı olan yer değil. Okul her yerdir...

Okul her yerdirdi artık. Eğitimi-öğretimi evlere sığdırmıştık. Öğretmen ve öğrenciler olarak sessiz bulduğumuz yer öğrenim alanımızdı. Çevrimiçi eğitim hayatın bir parçasıydı. Gün geçtikçe nesil üzerindeki etkisini de hissedilir derecede gösterdi.

Uzmanların deyimine göre son yılların en etkili salgınıyla mücadele ediyorduk. Bu durum çok büyük bir kitleyi etkiliyordu. Salgın özellikle münevver* nesil yetiştirme gayreti içindeki eğitim dünyasında, etkisini çok daha fazla gösterdi. Yapılan araştırmalara bu gerçeği gözler önüne sermekte. Yaşanılan salgın Birleşmiş Milletlerin araştırmasına göre dünyada 770 milyon öğrenen kitleyi etkilemişti (Zhong, 2020*). Peki, ne yapılabilirdi ve nasıl bir önlem alınırsa bunun etkisi olumluya dönüşebilirdi? Ülkeler hemen uzaktan eğitim modellerine yöneldi. Değişik programlar ile canlı çevrimiçi programlar tanıtıldı. Uzaktan eğitim özellikle uygulama açısından hepimizin

yabancı olduğu bir modeldi. Dünya üzerinde birçok alanda kullanılan bu model 1700’lü yıllarda mektupla eğitim şeklinde başlamıştı. Çoğunlukla değişik ülkelerde eğitimde dezavantajlı gruplara birtakım bilgiler vermek üzere kullanılmıştı. Örneğin 19. yy. başlarında İsveç Üniversitesi “Mektupla Kompozisyon Dersleri” adlı uzaktan eğitim modeli şeklinde bir ders vermişti. Bunların hepsi bir yana aslında hepimizin içinde aynı kaygı vardı. Eğitim alanında ki bir boşluk, bir zincirin halkaları olarak düşündüğümüzde kültür bağımızın bir halkasının kopması anlamına geliyordu. Acaba bu model ile bu bağ korunabilir miydi?

Virüsün hızı kesilemiyordu. Ülkeler sırayla okulları kapatıyor ve uzaktan eğitim modelleri daha cazip bir hale geliyordu. İlk kapanmalar Avrupa ülkelerinden geldi. Onu sırayla ABD ve diğer kıtalar izlemeye başladı. Durum eğitimciler ve öğrenciler açısından oldukça zor bir viraja giriyordu. Artan vaka sayıları ile okula dönme umutları gittikçe azalıyor, Eğitim teknolojisi ve yapılan yenilikler daha önemli hale geliyordu.

Eğitim teknolojilerine, özellikle altyapısal çalışmalara yatırım yapmış ülkelerin, salgın döneminde bu avantajlarını iyi kullandıklarını görüyoruz. Kesintisiz bir iletişim ve güvenilir bir ortam bunun en iyi avantajlarından biriydi. Yakın zaman da bildiğimiz üzere bazı sanal eğitim teknolojisi sunan programların (Zoom), kişisel bilgilerimizi çaldığı iddiası ortaya atılmıştı. Bu durum sanal eğitimde bilgisayar korsanlarına karşı nasıl bir güvenlik duvarı oluşturacağımız sorusunu aklılara getirdi. Ayrıca eğitim faaliyetlerinin uzaktan verilmesi altyapı sorunlarını da meydana çıkardı. Ekonomik refah seviyesinin iyi olduğu bölge ve ülkelerde altyapısal sorunların daha azlığı ayrıca çeşitli teknolojik aletlere ulaşmaları, eğitimde fırsat eşitliği konusunu da gündeme getirdi.

Süreç içinde beklentileri karşılanamayan bir durum ortaya çıktı. Bu durumları da altyapısal sıkıntılar, çeşitli teknolojik aygıtların yetersizliği ve teknolojik okur-yazarlığımızın eksikliği gibi başat problemler olarak gösterebiliriz. Ailelerin yükümlülüklerini oldukça artıran uzaktan eğitim modelleri ayrıca bazı ders içeriklerinin ki Beden Eğitimi dersi başta gelir sağlıklı işlenemez duruma getirdi. Fakat avantajlı yanları da yok değil. Çeşitli eğitim teknolojileri yazılımlarını (teknoloji okur-yazarlığı) bilinir hale getirmesi bu sürecin en güzel kazanımları arasında. Zoom, Microsoft Tems, Nearpod, Baamboozle gibi birçok uygulama doğrusunu isterseniz birçok öğretmenin hatırında yoktu. Eminim sizlerin de hatırında yoktu. Ama artık hayatımızın bir parçası. Uygulamaların en önemli yanı dersleri renklendirerek öğrencilerin dikkatini uyanık tutması ve eğitim faaliyeti sırasında birçok kazanıma ulaştırması sayılabilir.

Dünya’da yapılan araştırmalar eğitimin bir neslin kaybolmasını engellerken diğer bir neslin- şu anki anne ve babaların- bilgi düzeyini ortaya koymaktadır. Bilgi çağında bulunduğumuz şu zamanda ebeveynlerimizin bu konuda pek hazır olmadıklarının yakın şahitleriyiz. Uzaktan eğitim yoksa uzak bir geleceğe mi kaldı dersiniz?

Ne dersiniz?

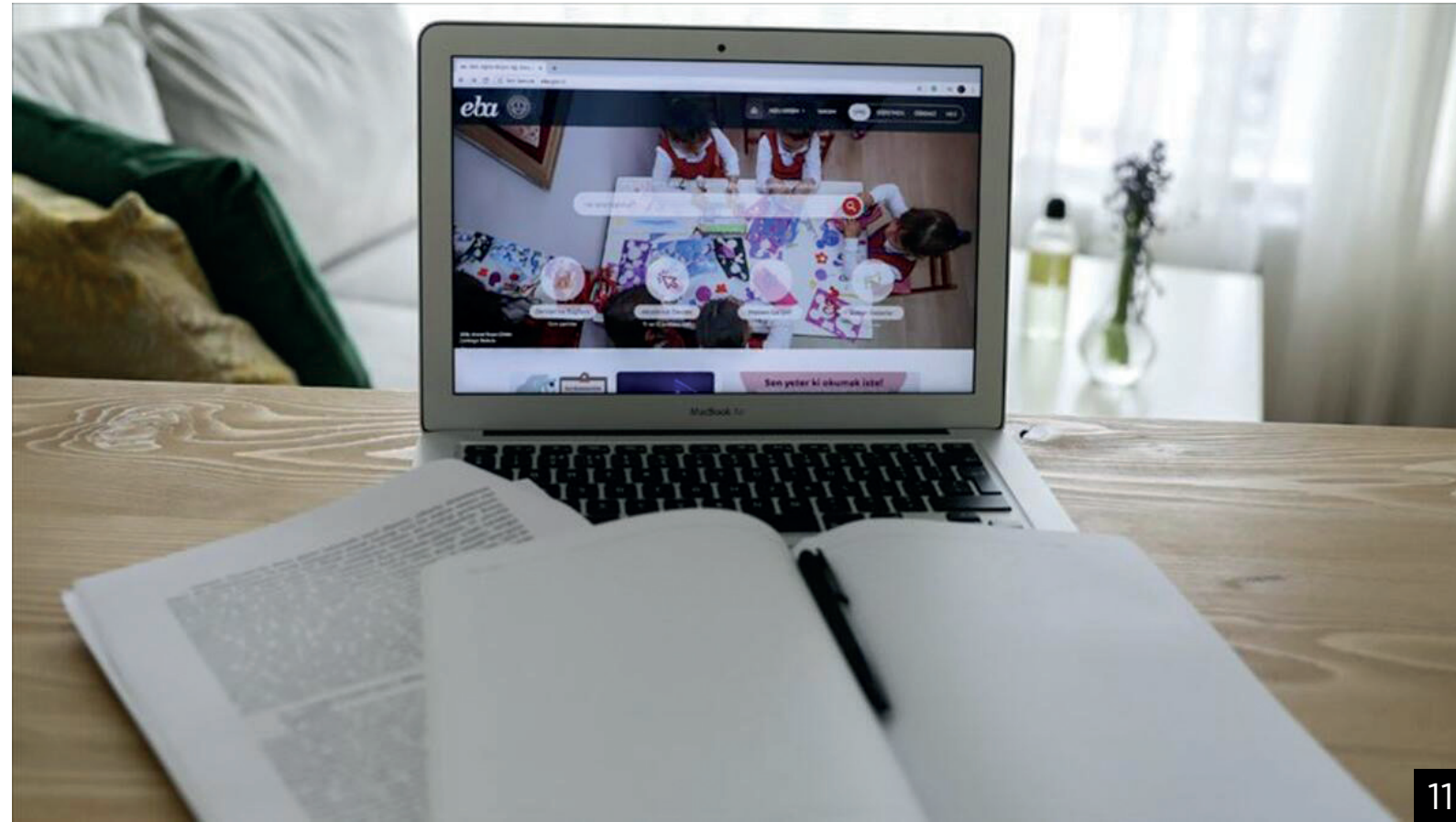
Kaynakça:

***Hayâ:Utanma duygusu** (<https://sozluk.gov.tr/>)

***Tasavvur: Hayal, düşünce,tasarım** (<https://sozluk.gov.tr/>)

***Münevver: Aydın** (<https://sozluk.gov.tr/>)

***Zhong, R. (2020, 03 18). The Coronavirus Exposes Education’s Digital Divide. nytimes.com: <https://www.nytimes.com/2020/03/17/technology/china-schools-coronavirus.html> adresinden alındı.**

Cepteki Kara Kutu Son Çırpınışlar

Feyzi ÖZEK

Kara kutu denilince hemen hemen birçoğumuzun aklına uçaklarda belli verileri kaydetmeye yarayan ve bir kaza olması durumunda da bu kazalarının soruşturulmasında kolaylık sağlayan araç gelir. Ama şimdi uçaklardaki kara kutudan ziyade, sizi daha da devasa bir enkazın izlerine ve son çırpınışlara (sessiz çılgılık seslerine) yani ceplerdeki kara kutuya götürmek istiyorum. Kara kutu ister uçakta isterse de cepte olsun fark etmez içinde daima bir gizem barındırır. Bu arada sırası gelmişken, kara kutu kara mı gerçekten? Arapların çok güzel bir sözü vardır: Zaman kılıç gibidir siz onu kesmezseniz o sizi keser. Zamanı anlayamaz ve haliyle zamanın teknolojisini anlayamazsak bilelim ki günümüz zamanının hiç de acıması yok. Gençliğimizin dejenerasyonu ve sessiz feryatlarının sınır tanımadığı günümüz dünyasında (maalesef!) hepimize yetecek kadar kara kutu var. Her birimizin akıllı telefonlarla sınavı devam ediyor ama bu sınavın sonuçları pekte iyi değil anlaşılan. Peki, ne oldu da ceplerdeki akıllı telefonlarımız bizi devasa bir enkazın yolculuğuna götürdü. Bu enkazda her biri bir kenara savrulmuş insanlığımız yaralı ve çaresiz kurbanları ile dopdolu. Yanlış anlaşılmasın bu arada, akıllı telefonlarla alıp veremediğim yok tabii ama

rotası ve pilotu iyi değilse bir uçak gibi kurbanlarıyla birlikte yere çakılması kaçınılmaz. Aynı gemide miyiz gemi mi uçak mı bilinmez ama son çırpınışlarımız aynı sestense. Gelin şimdi ceplerdeki kara kutulara (akıllı telefonlara) son çırpınışlarımıza bi kulak verelim.

Ceplerimizdeki kara kutunun karanlık ve gizemli dünyasına hazır mıyız?

Microsoft'un kurucusu Bill Gates'in, çocuklarının teknolojiye erişimini sınırladığını biliyor muyduk?

Çocukları çok istemesine rağmen, 14 yaşına gelene kadar onlara cep telefonu alınmadığını ayrıca yemek masasında cep telefonu kullanmalarının sınırlandırıldığını biliyor muyduk?

Peki, Facebook'un kurucusu Mark Zuckerberg'in, laptopunun kamerasını ve mikrofon girişini neden bantladığını biliyor muyuz?

Milyar dolarların sahibi ve teknoloji devi bu insanlar neden bu önlemleri alıyordu sizce?

Bill Gates'in, günümüz ebeveynleri gibi ben çektim bari çocuklarım çekmesin dediğini neden duymuyoruz? Çocuğum en iyisine layık denilerek evlerdeki teknolojik cihaz çöplüğüne yeni modeller ekleme yarışındaki ebeveynlerimiz bu yarışın kazananı yok, anlayın artık! Sadece almak çözüm değil anlayalım artık!

Gates, çocuklarının cep telefonu kullanımını 14 yaşına gelene kadar kısıtlamıştı. Peki ya bizim ebeveynlerimiz bu sınavın neresinde yoksa sınav mı zor? Gerçi bizim anne babaları da anlamak gerek çünkü evdeki biricik yavruları telefon olmadan yemek yemez, susmaz, uyumaz vs. gibi uzayıp giden daha "ciddi!" problemleri ve gerekçeleri vardır.

Anne babalar size sorularım var?

Aman ses ha çocuğum şimdi ağlamasın, konuşmasın, çıkarmasın da sussun diyerek ellerine kara kutuları (akıllı telefonları) verdiğiniz yavrularınızın sesi çıkmıyor olması düşündürücü değil mi?

Peki, ellerine akıllı telefonları verip de susturduğunuzu düşündüğünüz çocuklarınızı sizsiz ve hissiz kapkaranlık bir dünyada, kime emanet ediyorsunuz?

Bugünün karanlık dünyasına terk ettiğimiz çocuklarımızın yarının dünyasından bize karanlıktan başka ne getirmesini

bekliyorsunuz?

Hayat boşluk kabul etmez. Anne ve babaların boş bıraktığı mevizlere sızmalar başladı bile. Tabii ki bir yandan da ebeveynlerden de şikâyetler gelmeye başladı, çünkü telefonlar artık bebeklerin ellerinden alınamayan birer süslü oyuncak haline geldi bile.

Facebook'un kurucusu Mark Zuckerberg'in, laptopunun kamerasını ve mikrofon girişini bantlaması keyfi ya da moda değildi. Bu gerçeği anlayamaz ve göremezsek, titanik gemisi gibi son gördüğümüz buzdağının soğuk ve acımasız yüzü olur. Bu arada, sanal dünyanın karanlık yüzü hakkında bildiklerimiz de maalesef buz dağının sadece görünen kısmı!

Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB) İnternet Daire Başkanı Osman Nihat Şen ile yapılan bir röportajda tarihi bir cümlesini aktarmak istiyorum.

"İnternetteki kayıtlar hiçbir zaman silinmez."

Peki, bu ifadeyi nasıl anlamalıyız. Çok açık ve kısacası internette attığımız her adım görülüyor ve takip ediliyor olabilir.

İnternette yazdığımız her harfin ve yapılan her paylaşımın, iyi günde, kötü günde sağlıkta, mutlulukta ve hastalıkta biz istesek de istemesek de yanımızda olacağını unutmamak gerek!

Bazılarınızın şunu dediğini duyar gibiyim. İyi de internet merkezli sosyal ağ ve platformlarda gizlilik ayarları var ben bu sayede tamamen güvendeyim. Umarım dediğiniz gibi siz haklısınızdır!

Yeryüzünde atılan her adımın, geride bırakılan her iz ve hatıranın bir kere daha muhasebesini yapmak gerekir. Her geçen günün bir önceki günleri arattırdığı günümüz dünyasında, maalesef sanal ortamın karanlık dünyasına özellikle de çocuk ve gençlerimiz bilerek ya da bilmeyerek baş başa bırakılmaktadır.

Yüce yaratıcımızın insanlığı ve özellikle de gençliği karanlıktan aydınlığa çıkaracak olan çağrısına ve uyarısına kulak verelim.

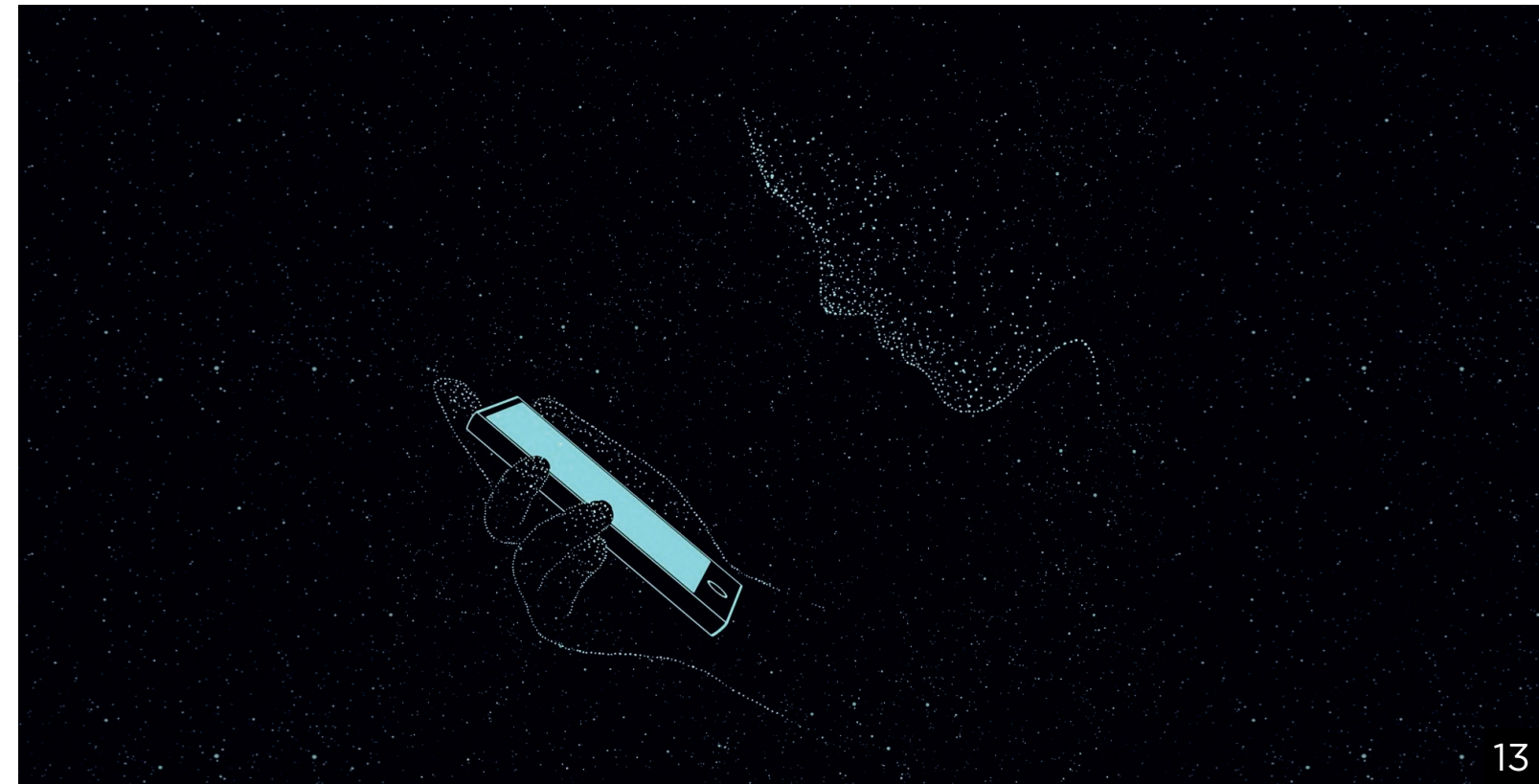
"Yavrucuğum! Haberin olsun ki, yaptığın bir hardal tanesi ağırlığınca olsa da, bir kaya içinde veya göklerde yahut yerin dibinde gizlense, Allah onu getirir, mizanına kor. Çünkü Allah en ince şeyleri bilir, her şeyden haberdardır."
(Lokman Suresi 16. Ayet)

Özellikle de gençlerimizi, bu çağrı ışığında her an gören ve her şeyi bilen, atılan her adımdan haberdar olan yaratıcıyla buluşturma vakti çoktan geldi de geçiyor.

Uzun lafın kisası ceplerdeki kara kutu, özellikle gençler için birçok belirsizlik ve tehlike barındırmakta birçoklarını da umutsuzluk girdabında sürüklemektedir. Gözümüzden sakındırdığımız çocuklarımızı sanal dünyanın zehirlemesine ve tuzaklarına karşı korumalıyız.

Ceplerdeki kara kutuyu, karanlığını ne kadar konuşursak konuşalım bir çözüm değil, asıl çözüm gençliğimize aydınlığı ve doğru yolu keşfetmelerinde rehber olmak ve her daim yanlarında olduğumuzu hissettirmektir.

Unutulmamalı ki bazen ihmal de bir istismardır. Çocuklarımızı ihmal etmeyelim...

Pandemiden Önce Sosyal Mesafe: Bir Yalnızlık Virüsü

Zehranur YAVUZ

“İnsan insanın kurdudur.” demiş Batılı bir düşünür. Hâlbuki bizim toplumumuzda bu böyle değildi. “İnsan insanın yurdudur. “diye düşünen insanlar sayesinde “Anadolu irfanı” diye bir kavram zuhur etmişti. İnsanı insanın yurdu olarak gören bu toplumun bireyleri birbirlerinin acılarına ağlayarak, her türlü meşakkatli yolculukta omuz omuza yürüyerek anlı şanlı bir medeniyet inşa etmişlerdi. Göçük altında günlerce aç susuz yaşam mücadelesi veren küçük kız çocuğuna ağladıkları gibi Filistinli bir çocuğun direnişine, Doğu Türkistanlı bir yetimin gözyaşlarına da ağlamışlardı. “Omuz omuza verince yol mu dayanır?” diyen ezgilere seslerinin en gür haliyle eşlik ederken birbirine kenetlenen toplumların dünyaya kafa tutabilecek kadar güçlü olabileceğine inanmışlardı.

Batının dar, rahatsız gömleğini doğunun heybetli insanına giydirmek istememizle başladı her şey. batının icat ettiği bireyselleşme fikrinin peşine düşüp geniş sofalara, geniş evlere, kalabalık sofralara alışkın olan doğu insanını odalarına hapsettik.

Bütün bunların yaşandığı bir toplumda gergin uykuların kör gecelerin ardından gelecek “aydınlık sabahı “ bekleyen bir gençliğin “İnsan insanın kurdudur.” düşüncesinin gölgesinde bir yalnızlık yaşamasına hayretle baktık. Peki, neydi bizi bu denli yalnızlaştıran? “Yaratılanı yaratandan ötürü sevmek” düsturuyla yaşayan Yunusların kök saldığı bu topraklarda yetiştiği halde yaratana da yaratılanı da unutturup yapayalnız hissettiren?

Batının dar, rahatsız gömleğini Doğu’nun heybetli insanına giydirmek istememizle başladı her şey. Batının icadı olan bireyselleşme fikrinin peşine düşüp geniş sofalara, geniş evlere, kalabalık sofralara alışkın Doğu insanını odasına hapsettik. Her odaya bir televizyon konulunca, büyük küçük herkesin eline bir tablet veya televizyon verilince başımız göğe erecek zannettik. İnsanın birey olma yolunda ilerlemesi gerektiğini anlatırken farkında olmadan çocuklarımızın zihnine “Kimseye ihtiyacın yok.” algısını yerleştirdik. Avrupalının Orta çağ karanlığından kurtulmak için icat ettiği “modernizm” kavramının kökende kiliseyi dolayısıyla dini yok sayan eksende bir yenileşme sürecinin hayali olması bize tehlikeli gelmedi. Avrupa’dan ihraç ettiğimiz “modernizm” fikrinin bizdeki tezahürünü

camiden veya dinden bağımsız bir yenileşme süreci olarak anlayabilecek bir güruh olabileceğini akıl edemedik. Büyük ölçüde din ekseninde var olan kültürümüzü ve içine doğduğumuz bu medeniyeti reddetmeyi marifet sayanları alkışladık. İnandığımız din cemaat olmayı tavsiye ederek birlik beraberlik ruhunu yüceltmeye çalışırken biz bireysellik üzerine methiyeler düzdük. Aile kavramının kutsandığı bir toplumda yetişen çocuklar olarak bireyselleşme kavramıyla tanışınca bunun önce aileyle sonra toplumla bağlarını koparmakla mümkün olabileceğine kendimizi inandırdık.

En nihayetinde modernizm, modernite, bireyselleşme gibi Batılı kavramları coğrafyanın, kültürün, yüzyıllar boyu süregelen sosyal algıların, İslam kültürü etkisi altında kendini var eden bir medeniyetin içine yerleştirmenin bir akıl tutulması olduğunu idrak edemedik.

Batı aslında güçlü olan aile kurumunun karşısında daha zayıf olan “birey”i yüceltti. Daha sonra yalnızlaştırdığı birey için alternatifler üreterek onu “çarkların gölgesinde yaşamaya” mahkûm etti.

Batının bu kavramları icat edip pazarlarken asıl amacı birbiriyle güçlü olan bir medeniyetin insanını tek başına bırakarak, değerlerinden koparmak suretiyle yalnızlaştırarak daha kolay mücadele edebileceği bir toplum yaratmaktır.

Batının bu ideali karşısında Doğu insanının yapması gereken ise birey, bireyselleşme, modernite, modernizm gibi kavramları yeniden yorumlayarak bu toplumun değerleri ve yaşam tarzı ile çelişmeyen heterodoks bir yapı oluşturmaktır. Batının dar gömleğini üzerine oldurmaya çalıştıkça kendini çirkin görmeye topluma ve değerlerine yabancılaştıkça yalnızlaşmaya dolayısıyla çeşitli psikolojik buhranların eşiğinde yaşamaya mahkûm olacağını unutmamaktır.

Umudumuz odur ki; büyük ölçüde İslam’ın ışığıyla kök salıp çiçek açan Doğu medeniyetinde, kulun acziyeti anlayışıyla haddini bilen insan, bireyin yalnızlığını cemaatle namaz kılmanın huzuruyla aşacak olgunluğa sahiptir.

Salih Çaktı ile Sosyal Medya Üzerine Kısa Bir Röportaj

Mehmet ÖZEK

Öncelikle kısaca sizi tanıyalım sonra sorulara geçeriz.

Olur, tabi. İsmim Salih Çaktı. Selçuk Üniversitesi'nden mezunum. İnternet sektöründe girişimci olarak çalışmalarına devam ediyorum. Digi.kitchen'in kurucusuyum. Hem online hem de offline pazarda faaliyet gösteren digi.kitchen, ilk olarak Digibus ile daha sonra sırasıyla Blogger Akademi, GameForce, Widgate ve Contjet projeleri olmak üzere beş girişimle faaliyetlere devam ediyoruz.

Sosyal Medya çok geniş bir kavram siz sosyal medya hakkında nasıl bir tanımlama yaparsınız?

Eskiden insanlar avladıkları hayvanları resmini mağara duvarlarına çizerlerdi şimdi bu hayvanlar masamıza pişmiş geliyor bizde fotoğraflarını çekip instagram gibi sosyal ağlara atıyoruz. Sosyal medya yani web 2.0 sayesinde var olan bu mecralar olmadan evvel de insanoğlu iletişim ihtiyacınız karşılamak için konuşuyor, çiziyor, yazıyor ve hatta duman gibi haberleşme methodlarıyla iletişim kuruyordu.

Bu sebepten dolayı insanoğlunun karşılıklı iletişim kurma ihtiyacınız sosyal medyadan önce veya sonra diye ayırmak yerine zaten var olan iletişimin sosyal medya mecraları sayesinde çok daha hızlı hale geldiğini belirtebiliriz.

Sosyal medya insanların karşılıklı iletişim kurduğu internet ve mobil platformlardır.

Pandemi sürecinde sosyal medyanın yararları ve zararları nelerdir? Bağımlılık ve kaygı artıyor mu? Artık bağımlı mıyız?

Hepimiz biraz bağımlıyız. İhtiyaçtan fazla bir şekilde sosyal medya mecralarını kullanıyorsak zaten bağımlı oluyoruz. Bir aile bir odada otururken karşılıklı iletişim kurmak yerine instagram veya whatsapp üzerinden başkalarıyla iletişim kuruyorsa bu durum bağımlılık göstergesi olabilir.

Pandemi ile birlikte karşılıklı sosyalleştığımız kafe,

restaurant, cadde, AVM ve kahve gibi ortamlara giremez olduk. Hasta olmamak içinde kendimizi eve kapatmak zorunda kaldık. Bu süreçle birlikte doğal olarak internet üzerinden geçirilen vakit arttı. Bu vakti film izlemek, oyun oynamak ve sosyal medyada gezmek olarak değerlendirdik. İlk başta belirttiğim gibi pandemi sayesinde hepimiz biraz bağımlı olduk.

Sosyal medya üzerinde yayılan pandemi haberlerinden dolayı da kaygılarımız arttı. Bu mecralar kendi içerisinde geleneksel medya gibi bir oto kontrole sahip değil. Bu sebepten dolayı her sinirimizi bozan ve bizi üzen içeriği doğru kabul etmemek gerekiyor. Sosyal medyanın doğası gereği olmayan oto kontrol mekanizmasını kendi idaremizde kurmak zorundayız.

Şimdi de toplumsal etkilerine değinmekte fayda var. Sosyal Medya toplum olarak bizi kaynaştırıyor mu, ayırıştırıyor mu? Sosyal ağlar bizi de birbirimize bağlar mı?

Sosyal ağlar kullanımına bağlı olarak insanları birbirine bağlayabilir de birbirinden uzaklaştırabilir de. İnternet üzerinde kullanıcı bizler isek sınırları da biz koyarız. Sosyal medya üzerinden faydalı içerikler aldığımız bir insan ile bir araya gelip fikirlerimizi karşılıklı olarak istişare edebiliriz. Farklı bir şekilde başka insanlarla küfürleşip bir araya gelip kavga da edebiliriz. Sosyal medya direkt olarak toplumlara kaynaştırmaz veya ayırıştırır. Asıl kaynaşan veya ayırışan bizleriz.

Son olarak en kesif orduların yükleniyor mu dördü beşi? : Youtube, Twitter, Facebook, Instagram, Whatsapp

İnsan kendisini tanır ise kullandığı teknolojik mecraların faydalarını veya zararlarını kendi iradesiyle görebilir. Yine herşey bizde bitiyor.

Bizimle röportaj gerçekleştirdiğiniz için teşekkür ederiz.

Ben teşekkür ederim.

Sosyal Medya İle Değişen Mahremiyet Kavramı

Onur GÜLEÇ

Sosyal medyayı kontrol etmek yerine bilinçli kullanan bireyler yetiştirerek, kendileri için telafisi zor olan sonuçlar doğurabilecek mahremiyet konusunda farkındalıklarını arttıracak bilgilendirmelerin sağlanması son derece önemlidir.

İnsanoğlunun iletişim kurma çabası tarih boyunca farklı aşamalardan geçerek günümüze kadar gelmiştir. Özellikle günümüz insanının iletişim biçimi, geleneksel medya araçlarından, iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte internet araçlarını kullanmaya itmiştir. Bu araçların başında da hiç şüphesiz sosyal medya gelmektedir. ICR, ICQ, Microsoft Messenger, Yahoo Messenger gibi sanal sohbet yazılımlarıyla başlayan internetin sosyal amaçlı kullanımı, 2004'te Facebook'un kurulup yaygınlaşmasıyla 'Sosyal medya' kavramını oluşturup, günümüzde çokça duyduğumuz ve kullandığımız Twitter, Instagram, WhatsApp ve Telegram gibi uygulamalarla giderek yaygınlaşmıştır. Gelişen teknolojiler sonucunda internete bağlanabilen akıllı cihazların ucuzlaması ve hemen hemen herkes tarafından kullanılması internet kullanımını çok farklı bir boyuta taşımıştır. Günümüz bireyleri

internet teknolojilerini sosyal amaçla kullanması, günlük yaşantısında yaptıklarını, çeşitli olaylara tepkilerini bu platformda paylaşması olağan bir durum haline evrilmiştir. Özellikle kişinin günlük hayatının ikinci kişiler tarafından bilinir olması bir bakıma gönüllülük esasına dönüşmüştür. Buna bağlı olarak elbette birçok sorunu da gündeme getirmektedir. İletişimin artık sınırları aşması, kısmen zamana bağlı kalmaması ve bilgi paylaşımıyla insanlardan geribildirim alması gibi özellikler geleneksel medyadan ayrı bir dünya olan 'sosyal medyanın' 'mahremiyet' kavramına bugüne kadar diğer iletişim araçlarından farklı bir konuma getirmiştir.

Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre mahremiyet, "gizlilik" anlamına gelir. Mahremiyet kavramı, insan olmanın gereği sebebiyle insanın özel yaşam alanı, kişisel gizliliği olarak

ifade edilmektedir. Elbette mahrem olanın ifşası kişinin inisiyatifinde olan bir durumdur. Günümüzde insanların medyaya yansıyan ünlüler ya da şöhret olmuş insanların yaşantılarını model alarak kendi mahrem ilişkilerini medya aracılığıyla topluma açmaya heveslendikleri görülmektedir. Önceden başkaları tarafından görülmekten tedirgin olunurken, artık "millet bizi görsün bizim de adımız duyulsun" anlayışı hâkim olmaya başlamıştır. 'Kitap okumak yetmez duruma gelmiştir, artık ne kadar kitabınız olduğunu, kütüphanemizi göstermemiz gerekir.' 'Bir makama ya da mevkiye sahip olmamız yetmez, o makam sayesinde sahip olabileceklerimizi görmek ve göstermek isteriz.' Bu ifadeler aslında sosyal medyada sadece fotoğraf paylaşımı üzerinden kurulan iletişim tanımının somut

paylaşımlarının farkında dahi olmayabilmektedir. Bilgi mahremiyeti ise, kişinin paylaşımlarının ve yorumlarının ne derece toplanıp, saklanacağını kontrol etmesini ifade eder. Her şeyden önce sosyal medya hesaplarının doğru kullanımıyla mahremiyeti korumuş oluruz. Unutulmamalı ki bir sosyal medya hesabı aynı zamanda sizin sanal ortamdaki mekânınızdır. Hesabınızı içinde yaşadığınız eve, gizlilik ayarlarını ise evinizin güvenliğini sağlamak için kilitlediğiniz kapı ve pencerelerine benzetmek yanlış olmaz. Profil'de yer alan 'duvar' evinizdeki misafirlerinize açtığınız salon gibidir. Arkadaşlarınız ancak bu bölümde duvarınıza yazı yazarak, duvarımızda bir şey paylaşarak veya sizin paylaşımlarımızın altına yorumlar yaparak etkileşim kurar. Nasıl ki evinizde bazı bölümlerin mahrem

iletişimin artık sınırları aşması, kısmen zaman bağlı kalmaması ve bilgi paylaşımıyla insanlardan geri bildirim alması gibi özellikler geleneksel medyadan ayrı bir dünya olan 'sosyal medyanın' 'mahremiyet' kavramına bugüne kadar diğer iletişim araçlarından farklı bir konuma getirmiştir.

örnekleri gibidir. Yapılan araştırmalarda Facebook, ya da Instagram gibi platformlarda fotoğraf paylaşan kişilerin vermiş olduğu ana mesaj "ben yalnız değilim, sosyalim, eğleneliyim ve mutluyum" olduğu tespit edilmiştir. Bu paylaşımlarında bilinçli ya da bilinçsiz birçok mahrem alanı deşifre etmiş oluyor. Birçok konuya ayrılabilen mahremiyetin ihlalini üç ana başlık altında toplayabiliriz. Bunlar; mekânsal mahremiyet, kişisel mahremiyet ve bilgi mahremiyettir. Mekânsal mahremiyet, kişinin yakın fiziksel alanının kontrol etmesini gerektirmektedir. Sosyal medyada paylaşım yapan kullanıcıların bu paylaşımları kimlere yaptığı konusunda bilgi sahibi olması gerekmektedir. Kişisel mahremiyet, kişinin sosyal medyada paylaştıklarına dikkat etmesini ifade etmektedir. Kullanıcıların internet üzerinden paylaşım yaptığı çevre doğru çevre olsa da paylaşılan içerik doğru içerik olmayabilmektedir. Hatta bazen kullanıcı bu

kalmasını istiyorsanız profilinizde de gizlilik ayarlarını kullanarak dışarıdan gelebilecek hoşlanmadığınız müdahalelerin önüne geçebilirsiniz.

Son olarak 'ağaç yaş iken eğilir' atasözünden yola çıkarak doğumuyla beraber iletişim araçlarının içinde yer alan çocuklara sosyal medya eğitiminin verilmesini göz ardı etmemek gerekir. 'Sosyal medya okuryazarlığı' olarak ifade edebileceğimiz kavramla çocuklara sosyal medya konusunda bilgilendirmek daha isabetli bir tercih olacaktır. Bu açıdan sosyal medyayı kontrol etmek yerine sosyal medyayı bilinçli kullanan bireyler yetiştirerek, kendileri için telafisi zor olan sonuçlar doğurabilecek mahremiyet konusunda farkındalıklarını arttıracak bilgilendirmelerin sağlanması son derece önemlidir.

Sosyal Medya İle Aranız Nasıl

Muhsin AHLAT

Hayatımızın tam ortasına yerleşen gayet akıllı telefonlar ile birlikte herkesin bir medyası oldu. Fotoğrafından videosuna, herkes çektiğini, gördüğünü, istediğini paylaşabilir oldu. Sanal kocaman bir dünya oluştu.

We Are Social 2020 2. Çeyrek raporuna göre İnternet, sosyal medya ve mobil kullanıcı istatistikleri;

- 4.57 milyar **İnternet kullanıcısı**, dünya nüfusunun %59'u
- 3.81 milyar **sosyal medya kullanıcısı**, dünya nüfusunun %49'u
- 5.16 milyar **mobil kullanıcısı**, dünya nüfusunun %66'sını oluşturmaktadır.

Bu istatistiklere bakarak önümüzdeki 10 yılı tahmin etmek zor olmasa gerek. Dünya dijitalleşiyor, elimizdeki telefonlar bizim yaşadığımız dünyamız olmaya başlıyor.

Similarweb'e göre dünyada en çok ziyaret edilen sitelerde ilk üç sırasıyla **Google**, **YouTube** ve **Facebook** olarak bir kez daha karşımıza çıkıyor.

Google ile unuttuğumuz bilgileri yahut hemen bilmek istediğimiz şeyleri öğreniyor ve unutuyoruz. Bilgiye ulaşmak çok kolay olduğu ama bilgiyi uygulamanın aynı oranda düştüğünü görüyoruz.

Youtube ise daha çok eğlence amaçlı kullanılıyor gibi. Dizi yahut komik videolar izlemek, müzik dinlemek ön plana çıkıyor. Youtube'un okumadan dinleyerek öğrenmeyi kolaylaştırdığını söyleyebiliriz.

Ülkemizde ise **mobil kullanıcı sayısı 58 milyona** ulaşmış durumda. Türkiye nüfusunun %94'ü **mobil cihazlar** üzerinden **İnternet kullanmaktadır**. Müthiş bir rakam; bebeklerin, bir kısım çocukların ve bir kısım yaşlıların haricinde tüm vatandaşlarımızda telefon bulunduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Şahsi gözlemlerime göre zamanımızda 15 olan telefona sahip olma yaşı 10'a kadar düşmüş gibi. Telefon alınmasa bile, çocuklar hızla tablet sahibi oluyor. Tabletın telefondan tek farkı ise arama yapılamıyor ve SMS atılamıyor olması.

We Are Social 2020 raporuna göre **sosyal medya kullanıcı sayısı** 54 milyona ulaşmış durumda. Türkiye nüfusunun %64'ü **sosyal medya** kullanmaktadır.

Telefonu olanın sosyal medya hesabı olduğunu da görüyoruz. **En çok kullanılan sosyal medya platformlarına** göre **Facebook** ilk sırada yer alırken, onu **Youtube** ve

Instagram takip etmektedir. Mesajlaşma platformlarında ise **WhatsApp** ilk sırada diyebiliriz.

Whatsapp'a değinmemek mümkün mü? Arama yapma ve SMS atma seçeneklerini yakında tamamen bitireceğini düşündüğümüz bu iletişim ağı, olmazsa olmazımız oldu. Şirketler, akrabalar, arkadaşlıklar hep Whatsapp üzerinden akar oldu. Whatsapp'ı olmayan ister istemez toplumdan uzaklaşıyor.

Instagram ayrı bir derya. Görselliğin inanılmaz bir şekilde önde olduğu bu mecrada aynı zamanda ticarete yoğun bir şekilde akıyor. Ürün satışları ve tanıtımları ile burası oldukça büyük AVM'ye dönüştü.

Twitter'ın tüm sosyal mecralara kıyasla daha faydalı olduğunu söyleyebilirim. Oldukça zengin ve farklı bir ortam mevcut Twitter'da. Futbol ve siyaset burayı da kirlitse de; bilim adamlarının, alimlerin, doktorların, muhabirlerin vb. farklı iş kanatlarının burada bilgilerini hızlı bir şekilde paylaştığı görüyoruz.

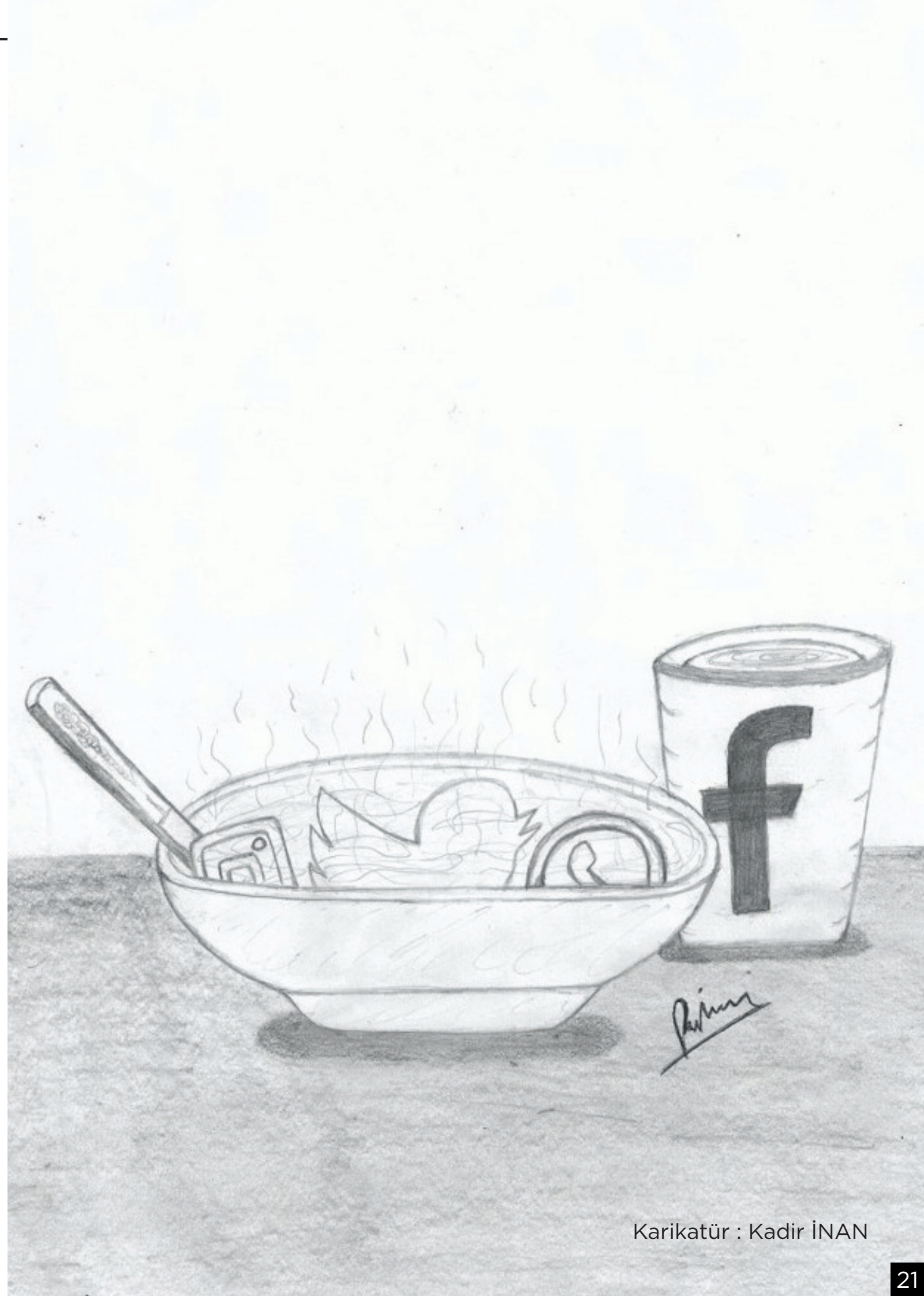
Facebook orta yaş ve üzeri, yaşlı ve akraba mecrası olarak nitelendirilse de, faydalı ve iyi yönleri var. Ancak gençliğin ilgisini çekmediğini rahatlıkla söyleyebiliriz.

Görüldüğü gibi, sosyal medya ile aramız hayli iyi ve gelecek nesiller adına çok daha iyi olacağını öngörmemek mümkün değil. Dolayısıyla telefonlara kızmak yerine farklı çözümler bulmamız gerekiyor. Elimizde bulunan bu imkânı nasıl iyiye yönlendirebiliriz ona kafa yormamız gerekiyor. Ayrıca bir hususu daha düşünmek zorundayız: Boş vakitlerin en çok sosyal medya ile doldurulduğunu görüyoruz. Youtube'da video izlemek, Twitter'da gezinmek, Instagram'da videolar hikayeler arasında kaybolmak.

İnsanoğlu iki şeyin kıymetini bilmez diyor Allah Resulü: sağlık ve boş vakit. Sağlığımız ve vaktimizin kıymetini bilmek gayretiyle...

Not: Telefonlarda hangi uygulamayı günde kaç saat kullandığımızı gösteren bir uygulama mevcut, oradan kendimizi kontrol edebiliriz.

Kaynakça: 2020 2. Çeyrek Dünya İnternet, Sosyal Medya ve Mobil Kullanım İstatistikleri raporu, derleyen: dijilopedi.com

Karikatür : Kadir İNAN

Günah Keçisi Pandemi

Saadet AÇIKÇA

*Biz ne zaman bu hale geldik?
Bağlı mıydık, bağımlı mıydık?
Tüm suçlu çocuklar ve gençler mi?*

Biz internet, telefon, sosyal medya olmadan önce farkında değiliz belki ama annemize, babamıza, eşimize, işimize, malımıza, arkadaşlarımıza vs. bağlıydık veya bağımlıydık. Bunlara ek olarak teknolojinin gelişmesiyle beraber TV, bilgisayar, akıllı telefonlar akıllı ev aletleri gibi herkesin rahatlıkla kullanabileceği insan zahmetini, yükünü hafifleştirici makinalar çıktı.

Misal; geçici süreliğine de olsa bir adresi ezberlemek veya bir telefon numarası ezberlemek beyin cimnastiği yapıyordu, akıllı telefonlar sayesinde buna da gerek kalmadı.

Bu yeniliklerin bize faydalı ve zararlı birçok getirisi oldu. Eskisi gibi yorulmuyor ve işlerin çokluğundan belimiz bükülüyordu daha çok kendimize ayıracak zamanımız kalıyordu.

Biz de kendimize, çevremize, ailelerimize daha nasıl faydalı olurum düşüncesi yerine işimiz biter bitmez (evin büyükleri ve babaları) ya da işlerimizi yapar yapmaz (Ev hanımları ve kızları) televizyon başına geçtik veya çocuk yeter ki dursun, sussun, bize bulaşmasın, bize iş çıkarmasın diye televizyon başına oturttuk.

Hayran hayran pür dikkat izledik Tv'yi kaybedişlerimizin sağlam temellerini bu dönem de atmış olduk ...

Tv'den sonra bilgisayar ve internet en son da zaman kavramını bize unutturan saatlerce oynadığımız, oyalandığımız; kendimizi, evimizi, sorunlarımızı unuttuğumuz cıfcaflı, eğlenceli, heyecanlı, bilgi içerikli, magazinsel her ne istiyorsak ve talep ediyorsak hepsini içinde barındıran sosyal medya çıktı.

Sosyal medyanın da eklenmesiyle beraber dünya genelinde internet kullanımı hızla yükselişe geçti. Yapılan araştırmalara göre;

Her yıl dünya genelinde ve ülkeler bazında internet ve sosyal medya kullanımına dair ortak rapor hazırlayan We Are Social ve Hootsuite'in Ocak ayında yayımlanan 'Digital 2020' raporuna göre, dünya çapında 4,5 milyar kişi internet kullanıyor, bu küresel nüfusun yüzde 59'una denk geliyor.

Türkiye de bu durum araştırmalara göre 16-74 yaş arası internet kullanımı % 75 'ine denk geliyor.

Yine We are social 2020 acak raporuna göre gün de 4 saat mobil internette vakit geçiriyoruz, bu da dünya geneline göre yüksek bir rakam.

Genel internet kullanımı olarak ta 16-74 yaş arası gün de 7.30 saat internet kullandığımız ortaya çıkmış oluyor araştırmalara göre...

Eminim bu sonuçlara genelimiz şaşırmamışızdır.

Çünkü;

Canımız sıkıldıkça, bir şeyler öğrenmek istedikçe, keyfimiz kaçtıkça, beğenme veya beğendirme telaşesiyle hep bir sebeple baktık. Kısacası bizi büyüledi ve etkisi altında bıraktı. Bu durum böyle kalmadı elimize aldıkça telefonu sürekli sosyal medya meşguliyetinden kaynaklı artık elimiz sistematik olarak gitti geldi sayfalar, boş muhabbetler, dolu muhabbetler, yazılar, insanlar, videolar üzerinde.

Bir baktık ki bizi yavaş yavaş köreltmış, agresifleştirmiş, aptallaştırmış, köleleştirmiş...

Anladık ki artık biz esir olmuşuz hem de gönüllü esir. Vicdanımız bu halimizden memnun olmasa bile iş işten geçmiş gibiydi. Bir de üstüne tuz, biber akla hayale gelmeyecek bir virüs bu halimize yatırım yaptı ve artık hepimiz küçük büyük fark etmeksizin internet ağlarının, oyunlarının kölesi olmuştuk...

Her şey başta gözümüze ve gönlümüze hoş gelmişse de artık bu durum tüm hayat ve nefes alacak sosyal alanlarımızın geneline hükmettiği için nefes alamıyorduk.

Sosyal medya da eğlenceli, aktif, mutlu, heyecanlı, çalışkan görünen insanoğlunun iç aleminde bir şeyleri çöküşe geçirmişti...

Anksiyete kapıyı çalıyor, depresyon başucumuzda bekliyordu. Herkes gündemi kaçırmamak için kitlenirken kara kutulara, hayatın özünü, tadını kaçıırıyorduk.

Kuşların cıvıltısını duymuyor, ağaçların rüzgarla dans edişini görmüyor, yağmurun toprakla buluşurken ortaya sunduğu toprak kokusunu alamıyorduk.

Bir parka oturmaya giderken bile yeşilin keyfini almak yerine yine telefonlarımıza sarılıyorduk.

Genelde çocukları ve gençleri şikayet eder, anne babalar ve büyükler. Peki bizim bu konu da hiç mi suçumuz yok?

Elimizden saatlerce telefonu gezdirirken çocuğum yapma, etme demek ne kadar samimi veya etkileyici olabilir?

Yine yapılan araştırmalara göre çocuklar ve gençler de sosyal medya, oyun, Tv, İnternet bağımlılığının görerek geliştiği ya da duygusal ihtiyacın karşılanmamasından kaynaklı olduğu ortaya çıkmıştır. Yani ya bizleri örnek alıyor ya da biz çocuklarımız ve gençlerimizin duygusal ihtiyaçlarını çözemediğimiz ve göremediğimiz için onlar da kendini ispat edecek ya da eğlendirecek bir yer arayışına giriyorlar.

Pandemi sürecinde insanlar kendileriyle kaldı, kendilerinden ve korkularından daha çok kaçmak için sosyal medyaya kitlendi.

Birçok psikolojik hastalıklar çoğaldı ve çoğalmaya devam etmektedir.

Bağımlılık hastalığı kapıya bu sefer pandemiye de yanına alarak şiddetle vurmaktaydı.

Çözüm için önce Avrupa'da sonra Türkiye'de sosyal medya bağımlılığı hastalığından insanları kurtarmak için hastaneler kuruldu.

Peki ne yapalım o zaman, neyi bu saatten sonra değiştirebiliriz?

Tv'yi, sosyal medyayı, telefonları, oyunları yok sayamayız, hayatımızın tamamen dışına da atamayız, ne yapmalıyız?

Bağımlılıktan kurtulup bağlı olabiliriz, nasıl mı?

1. Güne bir küçük not yazmak ile başla, yapman gerekenleri uygulamaya çalış, lütfen!

2. Sevdiklerimiz ve ailemize zaman ayırılım yoksa zaman bizi sevdiklerimizden ayırır.

3. Sosyal, faydalı arkadaşlar ve ortamlar bulmaya gayret et.

4. Parka, pikniğe, denize gidince mecbur kalmadığın sürece eline telefonu alma

5. Bir dergi, gazete, hikaye, roman vs. okumaya çalış, emin ol, çok iyi gelecektir.

6. Bir hobin var ise geliştir ya da bir hobi edinebilirsin.

7. Sevdiğin bir egzersizi veya yürüyüş yapabilirsin...

8. Her şey siz harekete geçince değişir, elinizdekini bırakın, bir amaç, bir yol, bir hedef belirleyin düşündüğünüz ne var ise güzel olan s için gayret edin. Adım atın minik minik, bir bakmışsınız bağımlılıktan kurtulmuşsunuz...

*“Hoşça bak zatına kim zübde-i âlemsin sen
Merdüm-i dîde-i ekvân olan âdemsin sen”
Şeyh Galip*

*“Ey insan evladı! kendine saygıyla- hürmetle yaklaş
Çünkü; sen kainatta yaratılmışların özü-göz bebeği olan insansın.”*

Fenomen

Süleyman ÇINAR

Tüm hayatı sanki kendi filminin galasındaymışçasına gözlerinin önünden geçmeye başladı. Sanal gerçeklik gözlüğümü yine takılı unuttum galiba, diye geçirdi içinden. Bu durumun başka bir izâhı olamazdı. Hareket etmeye çalıştı ama ne kolunu kıpırdatabildi ne de ayağını. Hatırlamamaya, unutmaya, silmeye, durdurmaya, kaldırmaya çalışsa da bir kare bile sekmeden devam ediyordu film. Hem de hatırlamadıklarını, hatırlayamadıklarını, unuttuklarını unutamadıklarını, sildiklerini, yok ettiğini düşündüklerini, görmediklerini, göremediklerini hatırlatırcasına...

Saflığın, sevimliliğin, atılan küçük adımların yüreğe kazınan tatlılığıyla dolandı bebeklik yıllarında. Annesinin pamuk yanaklarını okşarken, babasının güçlü pazılarına dokunurken mutlu bir aile karesinin verdiği huzurla doldu içi. Kucaktan kucağa geçerken emekleyip kapıdan çıkınca eve girmez oldu. Çocukluk heyecanı oyunlarla

sarhoş etmişti aklını. Her çocuk gibi mahalle kaldırımlarını eskitmiş, belki birkaç cam belki de birkaç arkadaşının kalbini kırmıştı. Ama çocukluktu işte, dostlukları kalıcı kırgınlıkları geçiciydi.

Geçen kareler zamanın acımasız yüzünü burada da gösterdi. Babasının vefatını seyretti, kalbini diken gibi kanatan bakışlarla. Lise üniformasına düşen yaşlar, babasızlığının soğuk ayazında kuruyup gitti. Hatalarını seyretmek demir bir külçe gibi sinesine oturmuştu. Öğretmenlerinin şikâyetlerini, derslerindeki başarısızlıklarını, çektiği kopyaları, annesinin böğrüne yumruklar indirerek ettiği duaları gördüğünde utancından bakamadı. Dul aylığıyla kıt kanaat geçindikleri halde o aylıktan gizli gizli aşırıldığı anlar da utancının tuzu biberi oldu. Babasızlığın savurduğu hayatla annesinin gözünün önünden gitmeyen yalvarışları yüreğini burkmuştu.

Annesinin her ay başında sakladığı o aylıktan aşıra aşıra istediği miktarı tamam etmişti. Sonunda “tam bir canavar” dediği Iphone’una kavuşmuştu. Artık tek bir şey kalmıştı geriye, arkadaşları gibi videolar çekip, insanları ateşte dönen pervaneler gibi kendi ekseninde döndürmek. İlk videosu, bir YouTube fenomenin yıllar önce çektiği bir videoydu. Çektiği gibi salladı Instagram’a ve YouTube’a. “Bomba olacak.” demişti, tavsiyeyi veren yüz bin takipçili arkadaşı. Bir saat, bir hafta, bir ay, bir yıl... Hiçbir değişiklik olmadı sayfalarında. Onlarca içerik üretmişti. Trendleri takip ediyor, saatlerce kafa patlatıyordu. Arkadaşları müşteri beğenmeyen şirket CEO’su gibi takipçi beğenmezken, kendisi sinek avlayan mahalle esnafı gibi ortalıkta dolanıyordu. Bir takipçiyi bile kaçırmamak için kırk takla atıyordu. Çare arıyordu ama alan savunması yapan takıma dönmüştü.

Bu çulsuzluktan nasıl kurtulurum derken aklına ünlü fenomenlerden birine mail atmak geldi. Telefonunu eline aldığı gibi klavyede gezdirmeye başladı parmaklarını. Özenle seçtiği kelimeler ve övgülerle dolu mailini tamamladığında, gözlerini son şaheserine bakan bir ressam gibi gezdirdi kelimelerin üzerinde. Gönderip göndermeme arasındaki tereddüdünü de aşınca, heyecandan titreyen parmaklarıyla son noktayı koydu. Attığı mailin üzerinden birkaç gün geçmişti ki, bir akşamüzeri mail bildirimiyle yandı telefonunun ışığı. Fenomen kabul etmişti, istediğini alacaktı ama “al gülüm ver gülüm” şartıyla.

Kabul etti şartını. O, fenomene içerik üretiyor, fenomen de tek “tık”la takipçi rakamlarıyla oynuyordu. Okula gitmeyi vakit kaybı gibi görmeye başlamıştı. Her şey yolundaydı nasıl olsa. Devamsızlığı çoktan sınırı aşmış, dersleri yıllar önce dinlediği bir şarkı gibi yabancı gelmeye başlamıştı. Annesinin bedenindeki son takatle güç bela verdiği nasihatler yankı gibi kendine dönüyor, bir de üzerine azar işitiyordu kadıncağız. Umarsızca kapısına geliyor ama oğlunun köpek dişleriyle karşılaşınca gözü yaşlı odasına dönüp, bağırını döve döve dua ediyordu.

Arkasındaki rüzgâr, milyonların kalbini sihirleyen bir değnek vermişti eline. Artık kalp gelmiyordu yalnızca, yeşillikler de avuçlarının içinde geziniyordu. Tam kazandıklarını önüne sereceği vakit annesi elini bıraktı. Yaslandığı koca duvar da yıkılınca onu hayata bağlayan tek bir şey kaldı geriye, sahte kalpler...

Annesine son anlarında verdiği söz, zamanla uçup gitti aklından. Hatırlayan da olmadı, hatırlatan da. Kangrene dönen okul hayatı sönüp gitti böylece. Birkaç ayda sosyal medyada kendine küçük bir saltanat kurdu. Kralların izniyle derebeyliğini tescilledi. Sosyal medyada kazandığı paralarla Beşiktaş’ta bir rezidans aldı, altına da son model bir Aston Martin. Kendine dijital bir ofis ayarladı, yanına da en iyi sosyal medya ekibini. Her şey tamamdı. Arkasında bir ordu vardı artık, görünmeyen ama varlığından şüphe duyulmayan bir ordu...

Sosyal medyanın labirentlerinde dilediğince at koşturuyor ama çevirdiği entrikalar tatmin etmiyordu artık onu. Hep daha iyi olmak, daha fazla kazanmak, listelerin ilk sırasının sabit demirbaşı olmak istiyordu. Büyük balığı sulara gömen altın vuruşu yapmak istiyordu artık. Diğerlerine yaptığı gibi açık açık saldıramazdı ona. Arkasında esen pervanenin fişi elindeydi ve rakiplerine kök söktürdüğü ordu, onun ordusuydu. İlk saldırıda saf değiştirmeleri işten bile değildi. Tarih bunun örnekleriyle doluydu, herkes kendine yakın olan tarafı seçiyordu nihayetinde. Siyasette de böyleydi, sosyal medyada da.

Nasıl yıkabilirim diye düşünürken parlak bir fikirle geldi çalışanlarından biri. “Efendim” dedi, “Onu *challenge’a davet edin, hiçbir fenomen challenge’ı reddedemez.” Fikir güzeldi ama nasıl bir şey olacaktı bu? Onu da söyledi genç eleman. “Zehir içme challenge’ı olsun efendim” dedi, “Panzehiri canlı yayında verilen sürede hazırlayamayan kaybetsin oyunu. Kaybeden de panzehiri içemesin. Zaten yaşlı, kaldıramaz bunu.” Aklına yatmıştı bu fikir ama çok da tehlikeliydi. Kelleyi koltuğa almak demektir nihayetinde. Ama milyarlarca takipçinin onu seyrettiğini hayal edince zehir, bal şerbeti gibi gelmeye başlamıştı gözlerine.

Genç elemanın dediği gibi oldu her şey. Yer, mekân, zaman ayarlandı. Tarih geldi çatı. Kameralar kayda girdi ve canlı yayında yavaş yavaş yudumlandı zehirler. Ölüm çanları çalıyordu her iki taraf için de. Ecelin soğuk nefesini, gözlerini karartan bakışlarını, ruhunun kaburgaları arasından hafifçe sıyrılışını izlerken, elinden bir şey gelmemesi çıldırtıyordu onu. Masaya tutunmaya gayret etti son bir umutla, dengesini zar zor sağladı. Bu sefer de malzemeleri bulmaya çalışıyordu ama sisli gözlerle eline aldığı şişenin ne olduğunu dahi seçemiyordu. Derken dizlerinin bağı çözüldü. Yere çöktü, bacaklarını hissetmiyordu artık. Sağ kolundan destek alıp doğrulmaya çalıştı ama yapamadı. Dik duran yarım bedeni de havada hafif bir kavis çizerek sertçe yere yığıldı. Gözlerine yansıyan son şey, karşı masadaki fenomenin yerde yatan bedeniydi. Kurallara göre kimse müdahale etmeyecekti, nitekim etmedi de.

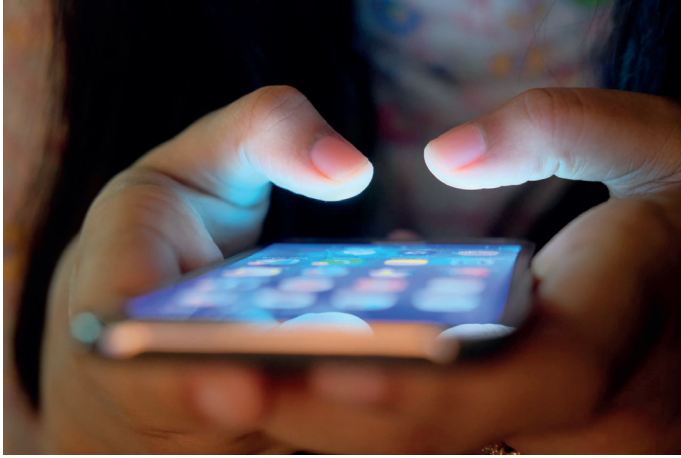
Yıkamışlardı, şimdi de kefenliyorlardı. Yeşil tabutun içine yerleştirdikten sonra ıssız avludaki mermer musallanın üzerine bıraktılar. Çıldırta bir sessizliğin ortasında tabutun hareketiyle sarsıldı. Bir süre taşındıktan sonra üzerindeki kapak hafifçe aralandı. Kulaklarına gelen son ses, nerede olduğunu haykırıyordu sanki, “Yasiiin...” O an anladı sanal gerçeklik zannettiği oyunun, aslında hakikatin ta kendisi olduğunu. Tanımadığı sekiz-on kişi dışında kimsecikler yoktu cenazesinde. Kalabalıklarla dolu zannettiği hayatı, son yolculuğunda yapayalnızdı.

(*Challenge = Meydan okuma)

Film Eleştirisi

Bariş AKYÜZ

YAPAY ZEKA - VERİLERİMİZ KİMİN ELİNDE ?

Dikkat! Bu yazıyı okumadan önce aşağıdaki izinleri etkinleştirmeniz gerekmektedir: Bulunduğunuz konum, telefon rehberinizdeki kişiler, kameranız ve dahil kişisel her türlü verileriniz ve bilgileriniz! Emin olun, bu bilgileri vermemiş olduğunuzu sanıyor olmalısınız ancak yanıldınız, tüm bunları hatta aklınıza dahi gelmeyen çok fazlasını cep telefonlarınız, sosyal medya hesaplarınız ve kullandığınız uygulamalar aracılığıyla bütün dünyayla paylaştınız bile. Evet evet, paylaşmadığınız bir kimlik numarası veya bir ev adresiniz dahi kalmadı... Hepsini sosyal medya veya farklı kanallarla bizzat kendiniz sundunuz. Bu yazıda ilk olarak Kartal Göz (Eagle Eye) filmi üzerinden yapay zeka ve veri güvenliği konusuna temel bir giriş yapıp, ardından aradan geçen zamanda ne gibi terimler hayatımıza girdi ve günümüzde hangi tehlikelerle karşı karşıyayız tekrar anlamış olacağız.

Kartal Göz (Eagle Eye)

Daniel John Caruso yönetmenliğinde 2008 yılında gösterime giren ABD yapımı bir bilim-kurgu aksiyon filmi olan Kartal Göz, gelişmiş bir yapay zeka güvenlik programının iki sıradan vatandaşın hayatını birbirine katması ve esas amacı olan ülke yönetimine darbe yapma planı için onları kullanmasıyla gerçekleşen olayları izleyiciye aktarıyor. Film genelinde söylenebilecek ilk yorum, bilim kurgu öğeleriyle desteklenen üst üste aksiyon sahneleri kesinlikle sizi şaşırtacaktır. Yine de

ara ara mantık sınırlarınızın zorlandığını hissetmeniz de muhtemel. Başlangıçta Matrix vari bir gizem oluşturulmuş ve filmin ortasından sonra heyecanın dozu artıyor sonunda gidebileceği yerler merak uyandırıyor.

Gelelim filmin dikkat çekici konusu ilgili öne çıkan noktalara, aslında gösterime girdiği yıl olan 2008 yılını düşünecek olursak henüz yapay zeka, kişisel veri hırsızlığı gibi konular hiçbirimizin gündeminde değildi. Ancak çok kısa bir sürede hızlı bir şekilde yaygınlaşan Facebook, onu izleyen Twitter ve Youtube gibi sosyal medya uygulamaları hayatımızın uzunca bir süredir merkezinde. Bugün ise açık ve net, onlar artık hayatımızın merkezinde değil hayatımız sosyal medyanın merkezinde. Dolayısıyla bu konuyu bir kıyamet senaryosu bakış açısıyla on iki yıl öncesinden ele almak bir artı diyebiliriz. Burada bahsetmek istediğim bazı öne çıkan noktalar var, birincisi filmin ilk sahnesinde izleyiciye gösterilen karar noktası. Filmin sonunda da göreceğimiz gibi aslında bu sahnede verilen karar, tüm olayların ve felaket planının kırılma anını oluşturuyor. ABD'nin kendi ifadesiyle terörle mücadele için attığı adımların ve yaptığı operasyonların nelere sonuç olabileceğini izliyoruz. Bu andan itibaren film boyunca gizli el tarafından gerçekleştirilen çeşitli olayların izleyiciyi şaşırtırken bir yönden de korkutması amaçlanmış diyebiliriz. Öyle ki bazı sahnelerde açıkça yapay zekanın ulaşabileceği hatta bununla da yetinmeyip kontrol edebileceği sistemlerin bir sınırının olmadığını net bir şekilde işlenmiş diyebiliriz. Son olarak filmin gizli başrol oyuncusu yapay zekanın kadın sesiyle aktarılması ise ayrı dikkat çekici. Açıkçası aksiyon sahnelerinin filmin sonunda doğru biraz rayından çıktığını görsek de Kartal Göz yapay zekanın geleceği noktalar konusunda izlenmeye değer bir film.

Gelelim gerçek dünyaya, son dönemde onaylanan 7253 sayılı Sosyal Medya Düzenleme Yasası gereğince verilen sürenin sona ermesinin ardından, ülkemizde resmi temsilci bildiriminde bulunmayan Facebook, Instagram, Twitter, Periscope, YouTube ve TikTok'a Bilgi Teknolojileri Kurumu (BTK) tarafından ceza kesildi. Peki bu durum ne anlama geliyor? Gayet açık, sosyal medya uygulamaları kamusal denetim altına girmekten çekiniyorlar. Ellerindeki verilerimiz inanılmaz boyutta ve bunun "güvende" kalmasını istiyorlar.

Örneğin bu konuda bir şekilde ortaya çıkan Facebook ve Cambridge Analitica skandalını hatırlayalım, bir önceki Amerika Başkanlık Seçimleri'nde adaylardan biri tarafından inanılmaz bir psikografik propaganda aracı kullanılan Facebook üzerinden her birey hakkında 4-5 bin ayrı verinin kullanıldığı açıklanmıştı. Bunların içinde siyasi, ideolojik veriler de var, beğendiğiniz diziler, müzikler hatta ekranı aşağıya doğru kaydırma hızınız dahi kaydediliyor ve gerektiğinde kullanılıyor. Bu da her bir kullanıcıyı 95% oranında bilmesini ve ona göre yönlendirebilmesini sağlıyor. Öyle ya bunun da maddi bir karşılığı oluyor, az evvel arkadaşınızla konuştuğunuz bir konu hakkında telefonunuzda karşınıza çıkan bir reklam, konunuza göre çeşitli mağazalardan veya bankalarda gelen SMS'ler, çağrılar ve günden güne artan diğerleri...

Diğer bir örnek, gençlerin son gözdesi Türkiye'de 30 milyon kullanıcısı bulunan Tiktok. Eylül 2016'da piyasaya sürülen uygulama şu ana dek dünyada 2 milyar defa indirildi. Kötü mizah anlayışlarını güzel gibi göstermesi, zaman israfı olması gibi pek çok açıdan eleştirilere mağruz kalsa da tahmin edebileceğiniz gibi en büyük endişeler yine kişisel hatta ülkesel veri güvenliği konusunda. Sadece bu nedenden dolayı pek çok ülkede yasaklandı yada yasaklanmanın eşiğine geldi.

Sonuç olarak gördüğümüz gibi her geçen gün kişisel verilerimizin çeşitli yollarla kullanıldığını, kimi zaman

seçimlerde kimi zaman reklamlarda bilgilerimizin bilmediğimiz yollarla ve kişilerce işlendiğini anlıyoruz. Peki bunların önüne tümüyle geçmek mümkün mü? Bana kalırsa, devletler ve düzenleyici kurumlar bir takım önlemler alıyor gibi görünse de, bu konuda bireyler olarak üzerimize düşen pek çok görev var. Birincisi neyin, nasıl ve neden bilgilerimizi kullandığını yada kullanmayı amaçladığını anlayabiliyor olmalıyız. Bunun için güncel gelişmeleri takip etmeli ve bilgisayar veya telefon ile internet üzerinden yaptığımız hareketleri gözden geçirmeliyiz. Unutmayın, bilgilerinize ve özelinize kimin ne zaman ve nasıl ulaşabildiğini kontrol edemiyorsanız onları paylaşmamak en doğru seçenektir. Son olarak ise gençlere bir uyarı, herkesin yaptığı, güzel ve zararsız görünen ama kimsenin kaynağını sebebini bilmediği şeylerin, yarın hiç beklemediğiniz bir anda tehlikeli sonuçlar doğurabileceğini en iyi sizler bilmelisiniz.

DERNEK FAALİYETLERİ

Online Film Yarışması

Fatih ŞAHİN

Herkesin evlerine kapandığı pandemi döneminde gençlerimizin gündemini bir nebze de olsa değiştirmeyi amaçlayarak bu işe başladık. Daha çok ortaokul ve liseli kardeşlerimize yönelik olup, yarışmaya katılmak isteyen her kardeşimize açık olan ve kazananın ödül aldığı Online Film Yarışmasını başlattık. Bugüne kadar üçü film biri sahne gösterisi olmak üzere dört yarışma yaptık. Yarışmalara konu olan filmleri seçerken amaçlarımızdan biri, filmin öne çıkan konusunun vermek istediği mesajın yarışmaya katılacak öğrencilerimize olumlu yönde etkilemesi. Belirlediğimiz filmlerden birinde aile ve akraba bağlarının önemi öne çıkarken diğer filmlerde sevginin gücü, dürüstlüğü önemi ve belirlediğimiz sahne gösterisi ile Kudüs anlatılıyor. Kazananı, hazırladığımız sınavlarla test olarak ve tamamıyla soruların cevaplarının filmin içerisinde geçtiği şekilde belirliyoruz. Sınavda sorulan sorular bilgi ve yoruma dayalı değil daha çok görsel hafızaya ve dikkate yöneliktir. Bu yüzden öğrencinin belirlenen filmi daha öncesinden izlemiş olması bir şeyi değiştirmiyor. Öğrenci yarışmayı kazanmak istiyor ise diğer öğrenciler gibi filmi başından izleyerek gözden kaçabilecek detayları veya soru gelebilecek sahneleri not alması gerekiyor. Bu yarışma sadece birincinin ödül kazanması dışında katılan herkese kültürel olarak kendilerini geliştirmesine ve soruları doğru cevaplamak adına en ufak detayları gözlemleyip not olarak dikkat becerisini artırmasını sağlıyor. Ailelerin film birlikte izleyip birlikte zaman geçirmesine imkan tanıyor. Sonuç olarak kazanılan şey sadece bir pizza olarak gözükse bile farkında olmadan birçok şey kazandırıyor.

DERNEK FAALİYETLERİ

Ayasofya Gezisi

Taner ÇAYIR

Ayasofya, 532-537 yılları arasında Bizans İmparatoru 1. Justinianus'un emriyle İstanbul'un tarihi yarımadasındaki eski şehir merkezine inşa ettirilmiş bazilika planlı bir patrik katedralidir. Yapımında 10000 işçinin çalıştığı ve Bizans İmparatoru 1. Justinianus'un bu yapının inşası için çok büyük servet harcadığı belirtilir. Ayasofya adındaki "Aya" sözcüğü "kutsal, azize" anlamına gelir. "Sofya" sözcüğü ise "bilgelik" anlamına gelir. Dolayısıyla "Ayasofya" ismi "kutsal bilgelik, ilahi bilgelik" anlamına gelmekte olup Hristiyanlık'ın Ortodoksluk mezhebinde Tanrı'nın üç niteliğinden biri sayılır. 29 Mayıs 1453 Salı günü Fatih Sultan Mehmed komutasındaki Osmanlı İmparatorluğu başkenti İstanbul olan ve içerisinde Ayasofya'yı bulunduran bin yıllık Bizans İmparatorluğu'na son vermiştir. Fatih Sultan Mehmed İstanbul'u fethettikten hemen sonra Ayasofya'nın camiye dönüştürülmesi emrini vermiş ve bununla alakalı herkesçe bilinen meşhur vakfiyesini açıklamıştır. Ne yazık ki 1934 yılında yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile Fatih'in kılıç hakkı olarak camiye dönüştürdüğü bu tarihi yapı bir yıllık kazı ve tadilat çalışmaları sonucu 1935 yılında müzeye dönüştürülmüştür.

86 yıllık aradan sonra Sürekli Vakıflar Tarihi Eserlere ve Çevreye Hizmet Derneği Başkanı İsmail Kandemir "Ayasofya'nın camiden müzeye dönüştürülmesine yönelik Bakanlar Kurulu Kararı'nın iptali" istemiyle Danıştay'da dava açmış, 2 Temmuz 2020 tarihinde duruşma gerçekleştirilmiş ve 10 Temmuz 2020 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararı iptal edilerek 2779 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Ayasofya Diyanet İşleri Başkanlığı'na devredilerek tekrar cami statüsüne döndürülmüştür. Bu tarihi olaya şahitlik etmek için Türkiye'nin ve hatta dünyanın her yerinden Müslümanlar Ayasofya Camii'ne akın etmiştir. Bizler de Yediveren Derneği olarak Ayasofya Camii'ne vakit namazına gitmeyi kendimize bir borç bildik ve "Gençlerle Sabah Namazında Ayasofya'da Buluşuyoruz" başlığıyla Ayasofya Camii'ne sabah namazı programı tertip ettik. Ancak Covid-19 kısıtlamalarından kaynaklı programımızı gerçekleştiremedik.

Rabbimiz sen rükuya ve secdeye şahitlik eden mekanlarını cemaatsiz bırakma.

DERNEK FAALİYETLERİ

Grup Sohbetleri

Faruk ŞAHİN

Derneğimiz bünyesinde Gençlik Ekibi olarak Liseli ve Ortaokullu kardeşlerimize yönelik haftalık mutakat olarak halka sohbetleri düzenlemekteyiz. Bu sohbetleri her sınıf için ayrı olarak gruplandırıp , kardeşlerimizin yaşına ve seviyesine göre farklı konular ve farklı metodlarla gerçekleştirmekteyiz. Her grubumuzun kendine özel haftanın bir günü ve saati olup, daha öncesinden belirlenen program neticesinde sohbetlerini gerçekleştirmektedir.

Gruplarımız 5.sınıftan başlayıp 12. sınıfa kadar 8 ayrı grup şeklinde oluşmakta ve rehber ağabeylerinin takibi ve önderliğinde, her grup için ayrı olarak belirlenen sohbet konularını işlemektedir. Bu sohbet konuları belirlenirken kardeşlerimizin hem kişisel gelişimine katkı sağlamak hem de İslami anlamda bir bilinç ve duruş katmak amaçlanmaktadır.

Belirlenen konular üzerinde sohbetleri anlatması adına çevremizdeki hocalarımızdan ve ağabeylerimizden eğiticiler belirlenip, düzenli bir şekilde sohbetlerimizi gerçekleştirmekteyiz.

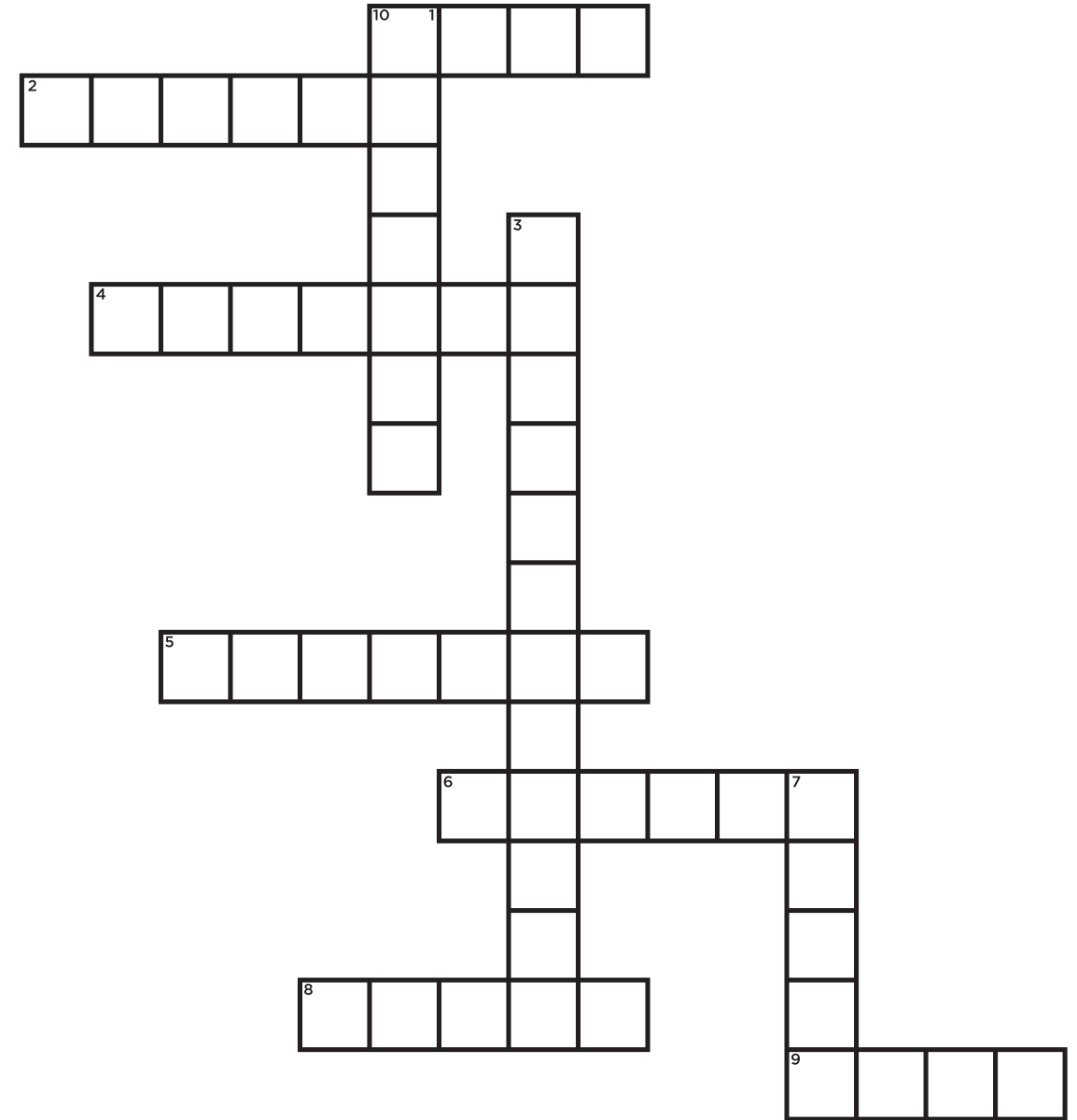
(Kullanılan Görseller Pandemi Öncesi Dönemlere Aittir)

BULMACA

Konu: Siyer

Murat PALA

Soldan Sağa

Yukarıdan Aşağıya

1. Hicret sırasında Efendimizin gizlendiği mağara hangisidir?
2. Kabe'yi yıkmak üzere Mekke'ye gelen Fil ordusunun komutanı kimdir?
4. Allah yolunda şehit edilen ilk hanım sahabe kimdir?
5. Mekke'den Medine'ye göç eden Müslümanlara ne ad verilir?
6. İlk cuma namazı hangi vadide kılınmıştır?
8. Haram aylarda yapılan savaşlara ne ad verilir?
9. Efendimizin İslam dinini açıkça ilan etmek amacıyla çıktığı tepenin adı nedir?

3. Müslümanların ilk kiblesi hangisidir?
7. Efendimizin Taif yolcuğunun dönüşünde dinlendiği yerde Müslüman olan Hristiyan kölenin adı nedir?
10. Peygamber Efendimizin katılmadığı askeri faaliyetlere ne ad verilir?

Siyer kitaplarından gerekli tüm cevaplara ulaşabilirsiniz.

*Yaşıyor musun ki,
ölmekten korkuyorsun?*

*Görüyorsan kör değilsin amenna,
ya görebildiğini
gördüğün bir rüyadaysan?*

*Ölümün işgal ettiği
yaşamları dahi umursamıyorsan
hangi yaşamın
ne tür bir canlısın sen?*

Söz Yazarı: Erkan BİLİCİ
(İlk cümle Farabi'den alıntıdır)

ISSN 2757-5535

9 772757 553009